

VIULUAKATEMIA

Tapaustutkimus täydentävän lisäopetuksen tarjoamisesta erityislahjakkaille nuorille
viulisteille vuosina 2009–2015

Seminaarityö
Kevät 2020

Opettajan pedagogiset opinnot
Tampereen yliopisto

Pekko Pulakka

Taideyliopiston Sibelius-
Akademia/Jousten
aineryhmä/Kirjallinen työ

Seminaarityön nimi Viuluakatemia – Tapaustutkimus täydentävän lisäopetuksen tarjoamisesta erityislahjakkaille nuorille viulisteille vuosina 2009–2015	Sivumäärä 56 + 11
Tekijän nimi Pekko Pulakka	Lukukausi Kevät 2020
Aineryhmän nimi Jousten aineryhmä	
<p>Seminaarityössä tutkittiin Viuluakatemian toimintaa vuosina 2009–2015, jolloin toiminta oli Suomen Kulttuurirahaston rahoittamaa. Tämä toteutettiin haastatteleamalla Viuluakatemian perustajia, viulutaiteilijoita, viulumusiikin professori Elina Vähälää ja viulunsoiton lehtori Janne Malmivaaraa sekä kahdeksaa Viuluakatemiassa sen perustamisvuonna 2009 oppilaana aloittanutta nuorta. Vähälän ja Malmivaaran haastattelu toteutettiin puolistrukturoituna teemahaastatteluna ja oppilaiden haastattelu sähköpostihaastatteluna.</p> <p>Keskeisimpänä tuloksena haastatteluista nousi esiin Viuluakatemian merkitys oppilaiden kehitykselle. Haastatellut oppilaat katsoivat hyötyjen olleen moninaisia, ja useat kuvasivat Viuluakatemian olleen tärkein heidän saamansa koulutus muusikkona. Merkittävimiksi hyödyiksi haastatellut näkivät lisäopetuksen saamisen, ja erityisesti sen saamisen useammalta eri henkilöltä. Tällöin oppilaat saavat myös keskenään ristiriitaisia ohjeita, mikä pakottaa oppilaan jo varhain kehittämään omaa ajatteluaan ja löytämään <i>oman äänensä</i>. Oppilaiden vastausten perusteella se oli haasteellista mutta kasvattavaa. Toinen keskeinen hyöty oli vertaistuki. Kaikki haastatellut oppilaat kehuivat oppilaiden välistä ryhmähenkeä erinomaiseksi.</p> <p>Kirjallisuuskatsauksessa tarkasteltiin lahjakkuuksien etsimistä ja kouluttamista urheilun, koulumaailman ja musiikkielämän parissa tehtyjen tutkimusten valossa. Havaittiin, että löytämällä lahjakkuudet riittävän ajoissa, voidaan koulutuksessa hyödyntää herkkyyskausia, jolloin aikuisiän suorituskyky kyetään maksimoimaan. On hyväksi kehitykselle, jos oppilas saa tasoaan vastaavaa opetusta ja joutuu työskentelemään taitojensa ylärajoilla.</p>	
Hakusanat viuluakatemia, lahjakkuus, erityislahjakkuus, eriytetty opetus, musiikki, vertaistuki, motivaatio, viulu, huippumuusikot	
Tutkielma on tarkistettu plagiointitarkastusjärjestelmällä Ei tarkastettu	

SISÄLLYS	
1 JOHDANTO	5
2 LAHJAKKUUS JA HARJOITTELU	6
2.1. Lahjakkuudesta ja sen määrittelystä	6
2.2 ”Etsivä löytää” – timanteista ja niiden hiomisesta	8
2.3 Muusikon kehittymiselle tärkeät tekijät	10
2.3.1 Musiikillinen lahjakkuus	10
2.3.2 Motorinen lahjakkuus	11
2.3.3 Tahto ja taito kehittyä – Motivaatio ja flow	12
2.3.4 Henkiset voimavarat	14
2.4 Oppimisympäristö	15
2.5 Musiikinopetuksesta	17
2.5.1 Soittamisen eksperttiydestä	17
2.5.2. Venäläisestä viulukoulusta	18
2.5.3. Opettaja valmentajana	19
3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA -MENETELMÄKUVAAUS	20
4 VIULUAKATEMIA VUOSINA 2009–2015	22
4.1 Toimintamalli	22
4.1.1 Erot Kuhmon viulukouluun	23
4.1.2 Muutokset toiminnassa	24
4.2 Periaatteet ja opetusfilosofia	25
4.3 Viuluakatemia ainutlaatuisena oppimisympäristönä	26
4.3.1 Kurssipaikka	26
4.3.2 Musiikkioppilaitos vai mestarikurssi?	27

4.3.3 Kehittyminen ja haasteet	29
4.3.4 Sosiaaliset suhteet	32
4.3.4.1 Oppilaiden väliset suhteet	32
4.3.4.2 Muut sosiaaliset suhteet	34
4.4. Yhteistyö	34
4.4.1 Yhteistyö oppilaan opettajan kanssa	34
4.4.2 Yhteistyö oppilaan vanhempien kanssa	35
4.4.3 Yhteistyö muiden tahojen kanssa	36
4.5 Käsitukset oppijuudesta	37
4.5.1 Vähälän ajatuksia lahjakkuudesta	37
4.5.3 Ihanneoppilas Viuluakatemiaan	38
4.5.4 Milloin oppilaaksi Viuluakatemiaan?	39
4.6 Tulevaisuus	40
4.6.1 Lahjakkaiden opetuksesta	40
4.6.2 Kehitysehdotuksia	41
4.6.3 Neuvoja tuleville tekijöille	42
5 POHDINTA	44
5.1 Lahjakkuuksista	44
5.2 Herkkyyskausista	45
5.3 Viuluakatemian tehtävistä	46
5.4 Tavoitteet, työ ja yhteistyö	47
5.5 Yhteenvedo	50
LÄHTEET	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

”Kun lahjakkaita ihmisiä hakeutuu yhteen, niin siinä on voimaa.”

Janne Malmivaara, toinen Viuluakatemia perustajista

Tämän tutkimuksen aiheena on lahjakkaille nuorille viulisteille suunnattu Viuluakatemia, joka aloitti toimintansa syksyllä 2009. Kurssitoiminnan käynnistäminen mahdollistui, kun viulutaiteilijat Elina Vähälä ja Janne Malmivaara saivat 240 000 euron suuruisen apurahan Suomen Kulttuurirahastolta Viuluakatemia perustamiseen ja toimintaan viiden vuoden ajaksi. Koesoittoilmoituksessa ilmoitettiin haun olevan auki 12–18-vuotiaille, ja toukokuussa 2009 järjestettyihin koesoittoihin osallistui 47 soittajaa. Heistä koulutukseen valittiin kymmenen hakijaa, iältään 10–17-vuotiaita ja lisäksi kuusi 6–9-vuotiasta lasta valmennusryhmään, joka sai opetusta joka toisella kurssilla. Valmennusryhmän toiminta kuitenkin lakkautettiin hieman yli vuoden jälkeen, jotta resursseja voitiin allokoida lisää vanhemmille opiskelijoille. Viuluakatemia sai sittemmin lisärahoitusta, joka mahdollisti toiminnan jatkumisen aina vuoden 2015 loppuun saakka, johon asti se toimi Vihdin Nummelassa sijaitsevassa Päivölän virkistyskodissa. Opetus oli oppilaille ja heidän perheilleen maksutonta. Pienen tauon jälkeen Viuluakatemia jatkoi toimintaansa vuonna 2017 Porvoossa. Porvoossa opetuksesta peritään kuitenkin kurssimaksu ja toimintamallista tuli resurssien puutteen takia hiukan riisutumpi. Tutkimusaihetta rajatakseni keskityn Päivölässä vuosina 2009–2015 Suomen Kulttuurirahaston tuen avulla toimineeseen Viuluakatemiaan, jonka Elina Vähälä haastattelussa luonnehti olleen ”Viuluakatemia volume yksi”. Kymmenestä vuonna 2009 aloittaneesta opiskelijasta viisi jatkoi Viuluakatemiasa vuoden 2015 loppuun saakka. Täydentäviä koesoittoja järjestettiin vuosien saatossa useaan otteeseen.

Viuluakatemia idea ja toimintaperiaate juontaa juurensa vuosina 1987–1992 toimineeseen Kuhmon viulukouluun, jonka oppilaita kumpikin Viuluakatemia perustajista, Elina Vähälä ja Janne Malmivaara olivat. Opettajina Kuhmon viulukoulussa olivat Zinaida Gilels, Ilja Grubert ja Pavel Vernikov. Kummassakin järjestettiin 3–4 päivän mittaisia kursseja 3–4 kertaa vuodessa, ja niiden lisäksi kesäisin yksi pidempi, noin viikon mittainen kurssi; yhteensä kursseja oli siis neljä–viisi kertaa vuodessa. Aluksi opettajina toimivat Elina Vähälä, Janne Malmivaara ja Ana Chumachenco, mutta hyvin pian perustajakaksikon rinnalle kolmanneksi opettajaksi vakiintui Ilja Grubert, joka oli ollut Vähälän, Malmivaaran ja muiden Kuhmon

viulukoulun opiskelijoiden opettaja 1980–1990-lukujen taitteessa.

Olin itse yksi Viuluakatemiaan koesoitossa valituista, joten tutkimusaihe on minulle hyvin läheinen ja kiinnostus sitä kohtaan omakohtaista.

Haastateltavani, Viuluakatemiaan perustajat Elina Vähälä ja Janne Malmivaara kertoivat, että lisäopetuksen tarjoaminen nimenomaan erityislahjakkaille viulisteille – ja sellaisen oppimisympäristön luominen, jossa oppilaista olisi vertaistukea toisilleen – oli keskeinen syy perustaa Viuluakatemia. Tarkastelen tästä syystä kirjallisuuskatsauksessa lahjakkuuksien etsimisen ja erityislahjakkaiden opettamisen keskeisimpiä kysymyksiä niin musiikkielämän, koulumaailman kuin urheilunkin piirissä tehtyjen tutkimusten avulla. Katson, että tavoitteellisella urheiluharrastuksella on useita yhtymäkohtia tavoitteelliseen musiikkiharrastukseen. Lisäksi urheilussa lahjakkuuksien löytämiseen ja kehittämiseen on käytetty paljon resursseja, joten tutkimuksia urheilulahjakkuuden tiimoilta on paljon.

Haastattelen tätä tutkimusta varten Vähälää ja Malmivaaraa Viuluakatemiaan periaatteista ja historiasta sekä teen sähköpostihaastattelun kahdeksalle vuonna 2009 Viuluakatemiassa aloittaneelle opiskelijalle heidän kokemuksistaan.

2 LAHJAKKUUS JA HARJOITTELU

2.1 Lahjakkuudesta ja sen määrittelystä

Termiä *lahjakkuus* käytetään usein vaihtelevasti ilman sen merkityksen tarkempaa pohdintaa (Hakkarainen 2009, Lähitien 2013, 7 mukaan). Tämä ilmenee myös englanninkielisessä kirjallisuudessa, jossa termit *talent*, *giftedness* ja *prodigious* ilmenevät usein toistensa synonyymeinä (Czikszentmihalyi & Robinson 1986, Lähitien 2013, 7 mukaan). Termien epäjohdonmukaisen käytön takia lahjakkuuskäsitteen määrittäminen jää usein epäselväksi ja vakiintumattomaksi (Lähitie 2013, 7).

Yksi tunnetuimmista länsimaissa käytetyistä malleista lahjakkaiden opetuksen peruspilarina on mahdollisesti yhdysvaltalaisen lahjakkuustutkijan, professori Renzullin lahjakkuusmalli. Malliin sisältyy kolme elementtiä: 1. Keskitason selvästi ylittävä kyvykkyys – yleinen lahjakkuus 2. Opiskelumotivaatio, esteettisen maun kehittäminen, kyky arvioida oman ja muiden työn laatua 3. Luovuus – ajattelun sujuvuus, joustavuus

ja omaperäisyys. (Uusikylä 1994, Vartiainen 2007, 5 mukaan.)

Gardnerin moniälykkyyksmallissa puhutaan kahdeksasta erillisestä älykkyydestä. Ne ovat kielellinen, loogis-matemaattinen, spatiaalinen, musikaalinen, kehokineesteettinen, intrapersoonallinen sekä intersoonallinen älykkyyden ja naturalistinen älykkyyden. Gardner katsoo älykkyyden olevan psykologista potentiaalia. (Uusikylä 2012, Mikkosen 2013 mukaan.) Yleisälykkyyden ja monet erityislahjakkuudet periytyvät, mutta ilman yksilön halua ja ympäristöolosuhteita ei niistä kehity erityisälykkyyttä (Gardner 2006, Uusikylän 2020 mukaan).

Gagné (2004, Lähtien 2013 mukaan) kuvaa luonnollisen lahjakkuuden kehitysprosessia erityislahjakkuuteen eriytetyn DMGT (eng. *Differentiated Model of Giftedness and Talent*) -lahjakkuusmallin avulla. Gagnén (2004) DMGT-mallissa kykytekijät (*giftedness*) edustavat ilman harjoittelua ilmeneviä ja spontaaneja kykyjä. Lahjakkaaksi katsotun täytyy taito-ominaisuuksiltaan kuulua ikäluokkansa parhaimpaan kymmenykseen. Erityislahjakkuus (*talent*) taas viittaa aikuisiällä saavutettuun huippuosaamiseen, joka on saavutettu järjestelmällisellä harjoittelulla. (Gagné 2004, Lähtien 2013, 7 mukaan.) Bloom (1985) taas katsoo, että korkeintaan 10 prosenttia lahjakkaista nuorista saavuttaa huipputasoa aikuisiällä (Bloom 1985, Lähtien 2013, 7 mukaan). Uusikylä katsoo Gagnén määrittelevän lahjakkuuden (*giftedness*) luonnostaan kehittyneiksi inhimillisiksi kyvyiksi (*human abilities*). Erityislahjakkuudet kehittyvät järjestelmällisen harjoittelun avulla näistä synnynnäisistä kyvyistä (Uusikylä 2020). Bloom (1985) ja Gagné (2004) näkevät lahjakkuuden siis systemaattisen harjoittelun ja ympäristövaikutusten tuloksena. (Bloom 1985; Gagné 2004, Lähtien 2013, 7 mukaan.) Tannenbaumin lahjakkuusmallissa lahjakkuuden kehittyminen vaatii viittä osatekijää: (1) korkea yleistä älykkyyttä, (2) erityiskyvykkyyttä jollakin tietyllä alueella, (3) oikeaa suhdetta ei-intellektuaalisia piirteitä, kuten temperamenttia ja motivaatiota, (4) haasteita tarjoavaa ympäristöä ja (5) hyvää onnea ratkaisevissa elämänvaiheissa. (Uusikylä 1994, Vartiainen 2007, 9 mukaan.)

Howe (1998, Lähtien 2013, 7 mukaan) puolestaan määrittelee synnynnäiselle lahjakkuudelle viisi tavanomaista ominaisuutta. Hänen näkemyksensä on, että synnynnäisen lahjakkuuden tunnusmerkki on (1) geneettinen perusta, (2) lahjakkuuden tunnistamisen mahdollisuus jo varhaisella iällä, ja (3) nämä varhaiset viitteet lahjakkuudesta luovat pohjan aikuisiän menestyksen ennustamiselle, (4) vain pieni osa lapsista voidaan luokitella lahjakkaiksi ja (5) lahjakkuus nähdään lajispesifinä ominaisuutena. (Howe 1998, Lähtien 2013, 7 mukaan.)

Luokanopettajat määrittelevät lahjakkuuden osaamiseksi ja oppimisen helppoudeksi jollain tietyllä osa-alueella (Koski 2015, 51).

Kun joku määritellään lahjakkaaksi, on kyse yhteisestä sopimuksesta, sillä mitään

absoluuttista rajaa ei ole sille, mitä pidetään keskitason selvästi ylittävänä kyvykkyytenä. Yhdysvaltalaisissa kouluissa lahjakkuuden rajana käytetään älykkyydosamäärää 130, jonka saavuttaa muutama prosentti lapsista. Lahjakkaisiin lasketaankin usein lukeutuvan vain kaksi prosenttia. Joukko kuitenkin laajenee merkittävästi, jos hyödynnetään Gagnén ajattelua lahjakkuusprofiilin epätasaisuudesta. Koska ihmisten vahvuusalueet ovat erilaiset, niiden ihmisten yhteenlaskettu lukumäärä, jotka kuuluvat lahjakkaimpaan kymmenykseen jossain asiassa, on enemmän kuin kymmenen prosenttia. (Uusikylä 2020.)

Miraca Grossin (2003) mielestä kaikki eivät ole lahjakkaita. Jotka toisin väittävät, ovat useimmiten sekoittaneet lahjakkuuden ja yksilöllisten vahvuusalueiden käsitteet toisiinsa. Jos oppilas on parempi matematiikassa kuin muissa aineissa, mutta ikätovereihinsa verrattuna keskitasoa ja hyötyy tavallisesta hänen ikäiselleen annetusta opetuksesta, ei hän ole *lahjakas* matematiikassa, vaan matematiikka on hänen vahvuusalueensa. Jos kuitenkin hän on useita vuosia häntä vanhempien oppilaiden tasolla matematiikassa ja tarvitsee mukautettuja oppimisjärjestelyjä hyötyäkseen koulutuksesta, on hän lahjakas. (Gross 2003, 26.) Uusikyläkin (2020) toteaa, että ”kaikki lapset eivät ole lahjakkaita, mutta kaikilla on omat parhaat kykynsä, joita aikuisten pitää arvostaa ja joiden kehittämiseen lasta tulee kannustaa” (Uusikylä 2020).

2.2 ”Etsivä löytää” – timanteista ja niiden hiomisesta

Entinen huippujalkapalloilija John Terry kuvailee olleensa 13-vuotiaana ”pieni ja lihava”. Hänen pehmeä pallonkosketuksensa ja kyky jakaa tarkkoja syöttöjä kummallakin jalalla ei kuitenkaan jäänyt huomaamatta pienessä Senrab-jalkapalloseurassa. Se on kokoonsa nähden kasvattanut lukuisia pelaajia jalkapalloammattilaiseksi Euroopan parhaimpiin liigoihin. Ray Wilkins, toinen kyseisen seuran kasvattama entinen huippujalkapalloilija, kuvaa aikaansa seuran juniorina: ”Nautin Senrabissa siitä, että joukkue ei keskittynyt voittamiseen. Keskityimme tekniikan harjoitteluun, syöttöihin, pallon hallintaan ja oikeisiin taklauksiin. Voittojakin tuli aika usein.” (Uusikylä 2020.)

Psykologi Pekka Heiskari esittää, että opitun osaamisen arviointi onnistuu psykologian keinoin erittäin hyvin. Kuitenkin psyykkisen toimintakyvyn ja älykkyyden arvioiminen herättää epäilyksiä paljon suuremmassa määrin. Vielä tätäkin hankalampaa

on lahjakkuuden, eli oppimis-, osaamis- ja toimimiskyvyn arvioiminen. (Heiskari, Kalakosken 2009 mukaan.)

Vayens (2008) määrittelee lahjakkuuksien etsinnän prosessiksi, ”jossa tunnistetaan potentiaaliset yksilöt myöhempää menestystä silmällä pitäen” (Vayens 2008, Lähitien 2013, 9 mukaan). Lahjakkuuksien löytäminen ja kehittäminen on ollut arvostettu urheilututkimuksen aihealue jo pitkään erityisesti jalkapallossa, ja siihen panostetaan merkittävästi sekä rahaa että muita resursseja (Lähitie 2013, 5). Williams & Reilly (2000) näkevät asian niin, että nuoren jalkapallolahjakkuuden löytäminen varhaisella iällä voisi taata hänelle pääsyn hyvätasoiseen valmennukseen ja harjoitusympäristöön, ja siten kehittyminen huipputasolle ehkä nopeutuisi ja helpottuisi (Williams & Reilly, Lähitien 2013, 10 mukaan). Mikäli lahjakkuus ei löydy, vaikuttaa tutkimuskirjallisuuden perusteella siltä, ettei nousu huipulle pelkästään vaikeudu ja siirry, vaan se saattaa jäädä kokonaan saavuttamatta. Kun lahjakkuus löydetään mahdollisimman varhain, pystytään hyödyntämään kasvuun ja kehitykseen perustuvia herkkyyskausia ja sen myötä maksimoimaan lopullinen aikuisiän suorituskkyky (Mero 2004a, Lähitien 2013, 10 mukaan). Esimerkiksi motoriselle kehitykselle optimaalisen herkkyyskausi on 9–12 vuoden iässä (Beihammer et al. 2013). Tanskassa nuorten jalkapallomaajoukkueiden valmentajat tunnistavat lahjakkuuksia luottamalla näköhavaintoonsa ja vaistoonsa, joka perustuu runsaaseen kokemukseen kansainvälisestä vaatimustasosta. Lahjakkuuksien etsintä ei siis perustu eksaktille tieteelliselle menetelmälle. Toiseksi valmentajat pitävät tärkeänä kriteereinä ”pelaajien potentiaalia kehittyä, oppia ja harjoitella”. (Christensen 2009, Lähitien 2013, 14 mukaan.) Lahjakkuuksien löytyminen on kuitenkin harvinaista. Lahjakkuus on yhteiskunnalle merkittävä mutta harvinainen resurssi, sillä lahjakkuuksien enemmistö joka tapauksessa menetetään ja hukataan. (Csikszentmihalyi, Rathunde & Whalen 1993, Lähitien 2013, 10 mukaan.)

Benjamin Bloom (1985) näki kansainvälisen tason huipuilla olevan neljä kehitysvaihetta. Ensimmäinen vaihe on *leikinomainen harjoittelu*. Toisessa vaiheessa lapsi *kiinnostui alasta* ja hänet voitiin luokitella lupaukseksi oman ikäisiinsä verrattuna. Murrosiän keskivaiheilla huippumuusikot ja urheilijat alkoivat *kavuta kohti huipputasoa*. Tässä vaiheessa etsittiin parempia opettajia ja optimaalisia harjoitteluolosuhteita. Viimeinen, eli neljäs taso on *huipputaso*. (Bloom 1985, Uusikylän 2020 mukaan.) Uusikylä (2020) arvioi, että yleensä – lahjakkuuden lajin mukaan vaihdellen – vasta 14–15 vuoden iässä on lapsen, vanhempien ja valmentajien viisasta yhdessä pohtia, pyritäänkö huipulle ja mitä uhrauksia se vaatii. (Uusikylä 2020). Bompa (1999) toteaa, että kaikki voivat oppia laulamaan ja maalaamaan, mutta vain harvat voivat päästä huipulle (Bompa 1999, Lähitien 2013, 10 mukaan).

2.3 Muusikon kehittymiselle tärkeät tekijät

Tarkastelen seuraavaksi muusikolle ja viulistille keskeisimpiä lahjakkuuden lajeja. Olen rajannut tarkasteltavaksi musiikillisen lahjakkuuden, motorisen lahjakkuuden, sekä henkisistä ei-intellektuaalisista lahjakkuuksista tärkeimmäksi katsomani – motivaation sekä henkiset voimavarat, joista yksi keskeisimmistä on kyky hallita ahdistusta (*anxiety control*).

2.3.1 Musiikillinen lahjakkuus

Vaikka lahjakkaita koskeva kirjallisuus viittaakin siihen, että poikkeuksellisten älyllisten kykyjen ja musikaalisen lahjakkuuden välillä on vahva yhteys (ks. esim. Gross 2003, 130), on musikaalisuus Gardnerin moniälykkyysteoriassa kuitenkin älykkyystestien mittaamasta älykkyydestä suhteellisen riippumaton erityisälykkyys (Gardner 1983, 2006, Uusikylän 2020 mukaan). Musikaalisuuden mittaaminen on vaikeaa, ja esimerkiksi musiikkioppilaitoksen pääsykokeissakin päädytään helposti loppujen lopuksi testaamaan älykkyyttä, kärsivällisyyttä tai musiikillista harjaantuneisuutta (Vartiainen 2007, 1). Uusikylän (2020) mukaan musiikillinen älykkyys on paitsi kykyä tuottaa ja ymmärtää musiikkia myös muotorakenteiden ja tunnesisältöjen tajua. Musiikillisesti älykkäät henkilöt nauttivat musiikista ja oppivat nopeasti rytmit ja melodiat (Uusikylä 2020). H. Gembris (2002) katsoo, että kaikki ihmiset ovat musikaalisia ja jokaisen musikaalisuutta on mahdollista kehittää. Hänen mielestään musikaalisuus jakautuu älykkyuden tavoin siten, että 68 prosenttia ihmisistä on keskivertoisesti musikaalisia, 14 prosenttia hieman keskimääräistä musikaalisempia ja vastaavasti 14 prosenttia hieman keskimääräistä vähemmän musikaalisia. Erityisen lahjakkaita musiikin alalla on kaksi prosenttia ja vastaavasti erityisen heikkolahjaisia musiikin saralla on kaksi prosenttia. (H. Gembris 2002, Vartiainen 2007, 10 mukaan.) Suomalainen musikaalisuustutkija Kai Karma (1986) on sitä mieltä, että "perimä asettaa rajat yksilön mahdollisuuksille, mutta ei anna mitään valmiita kykyjä, jotka olisivat sellaisinaan heti olemassa" (Karma 1986, Vartiainen 2007, 17 mukaan). Kaikilla on mahdollisuus saavuttaa musiikkitaitoja, mutta huippusuorituksiin pääseminen edellyttää ympäristön tukea ja paljon työtä (Tuovila 2003; Karma 1986, Vartiainen 2007, 17

mukaan).

Uusikylä (2020) kirjoittaa geneettisen musiikillisen lahjakkuuden ilmenevän usein hyvin varhain verrattuna moneen muuhun lahjakkuuden lajiin. Esimerkiksi viulunsoiton professori Réka Szilvay kuvaa lahjakkuutensa varhaisvaiheita näin: ”Tunnen, että ilman musiikkia en voi elää. Minulle viulu ja musiikki ovat olleet aina automaattisesti läsnä, se on elämä!” (Uusikylä 2020). David Feldman (1986) määrittelee ihmelapseksi sen, joka saavuttaa aikuisen taitotason ennen kuin on täyttänyt 10 vuotta, ja musiikissa heitä on ilmennyt verrattain paljon esimerkiksi kirjallisuuteen tai urheiluun nähden, sillä kirjallisuus vaatii enemmän henkistä ja urheilu fyysistä kypsymistä. (Feldman 1986, Uusikylän 2020 mukaan.)

2.3.2 Motorinen lahjakkuus

Useiden tutkijoiden mielestä soiton- ja laulunopiskelu on mitä suurimmassa määrin kehollista toimintaa (ks. esim. Beihhammer et al. 2013). Uusikylä (2020) määrittelee keholliskinsteettisen älykkyyden kyvyksi nimenomaan hallita kehoaan (Uusikylä 2020). Gardnerin (Jaakkolan, Sääksalahden ja Liukkosen 2009 mukaan) luokittelun perusteella keholliskinsteettinen lahjakkuus tarkoittaa liikunnallista lahjakkuutta eli kykyä hallita liikkeitä, asentoja ja kehoa erilaisissa ympäristöissä niin hyvin kuin mahdollista. Monipuoliset ja erilaisissa liikuntaympäristöissä tapahtuvat ärsykkeet keskushermostolle edesauttavat laaja-alaisten hermoverkkojen syntymistä. Ne mahdollistavat liikunnallisesti luovan reagoinnin erilaisissa tilanteissa. Liikunnallisesti lahjakkaat lapset hakeutuvat usein urheilijoiksi tai esiintyviksi taiteilijoiksi. (Jaakkola, Sääkslahti & Liukkonen 2009.) Gagnén luokittelussa puhutaan sensomotorisesta lahjakkuudesta, sillä hänen mielestään monessa lahjakkuuden lajissa tarvitaan eri aistien yhteistyötä (Gagné 2004, Mikkosen 2013, 15 mukaan). Motorisesti heikkotasoisella lapsella voi esiintyä häiriöitä muun muassa koordinaatiossa tai avaruussuhteiden ymmärtämisessä sekä karkea- tai hienomotorisissa toiminnoissa (Ikonen 2001, Lehdon 2017, 2 mukaan). Otollisin aika, niin sanottu herkkyykskausi lajitaitojen kehittämiseen, on 7–15-vuotiaana (Ojanen 2011, Beihhammerin et al. 2013 mukaan). Jos oppilas on itse innostunut, opettaja voi panostaa juuri tuolloin motorisen nopeuden harjoitteluun (Beihhammer et al. 2013).

2.3.3 Tahto ja taito kehittyä – Motivaatio ja flow

”Motivaatiota pidetään menestymisen avaintekijänä. Juuri mikään ei korvaa urheilijan omaa motivaatiota” (Baker & Horton 2004, Rönkön & Suokon 2009, 27 mukaan). Tahtotoimintaan liittyvillä psyykkisillä ominaisuuksilla, kuten tunnollisuudella, aloitteellisuudella, määrätietoisuudella ja sinnikkyydellä, on myös tärkeä merkitys etenkin nuoruudessa. Näiden taustalla on korkea työmoraali. (Gould et al. 2002; Parkat 1990, Rönkön & Suokon 2009, 24 mukaan). Huippumuusikot eivät eronneet tässä mielessä urheilijoista; Maijalan heitä koskevassa tutkimuksessaakin tärkeimmäksi uraa eteenpäin vieväksi voimaksi paljastui soittomotivaatio (Maijala 2003).

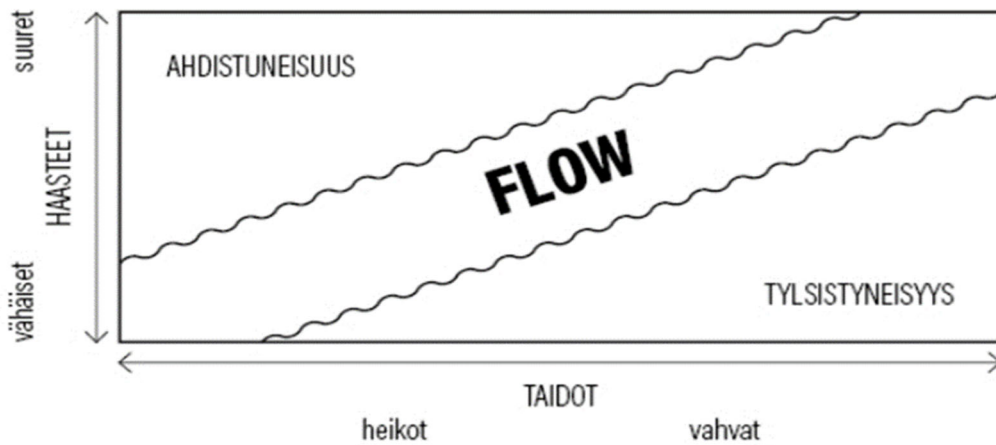
Emotionaalisesti sitoutuneen urheilijan tunnistaa siitä, että tämä valmistautuu huolellisesti ja tunnollisesti, tekee asiat aina sataprosenttisesti ja haluaa kehittää itseään suurten saavutusten jälkeenkin. ”Sitoutumiseen liittyy tietynlainen tarmo tai into (*drive*) sekä intohimo kyseistä lajia kohtaan, mikä näkyy lapsella esimerkiksi ylitsepursuavana haluna vain pelata jalkapalloa. (– –) Sitoutumiseen liittyy myös kyky asettaa ja saavuttaa tavoitteita.” (Gould, Dieffenbach & Moffet 2002 ja Orlick 2000, Rönkön & Suokon 2009, 24 mukaan.) Liukkonen ja Jaakkola (2012) katsovat motivaation antavan urheilijalle energiaa toimia tietyllä tavalla ja innokkuudella (Liukkonen & Jaakkola 2012, Linnan 2015, 73 mukaan).

Ames (1992) katsoo, että kilpailuun valmistautumisen tavoissa ja asenteessa voi erottaa kaksi tavoitetta: osaamistavoite (*mastery goal*) ja suorituskykytavoite (*performance goal*). Osaamistavoitteelle on ominaista pitkäjänteinen sitoutuminen, sekä myönteisyys ja sisäinen kiinnostus oppimista kohtaan. Suorituskykytavoitteessa painopiste on omien kykyjen todistamisessa ja paremmuudessa muihin nähden. Tällöin oppiminen on väline, eikä tavoite itsessään. (Ames 1992, Arjaksen et al. 2013 mukaan.) Saman asian voi ilmaista myös niin, että tavoiteorientaatio voi olla joko tehtävä- tai minäsuuntautunutta (Nicholls et al. 1989, Lähtien 2013, 28 mukaan). Tehtäväsuuntautuneet kokevat pätevyyttä oppiessaan uuden taidon ja kehittyessään. Minäsuuntautuneet taas pyrkivät menestymään paremmin kuin muut. (Ames 1992; Duda 1992, Lähtien 2013, 28 mukaan.) Sisäinen motivaatio on tyypillistä erittäin menestyville urheilijoille ja keskeinen vaatimus huipulle pääsemiseksi (Williams & Krane 2006 Lähtien 2013, 27 mukaan). Tämä on todistettu myös jalkapalloilijoilla, sillä huippujalkapalloilijoilla sisäinen motivaatio on korkeampi kuin harrastajatason pelaajilla 9–18 vuoden iässä (Ward et al. 2007, Lähtien 2013, 27 mukaan). Ero ei häviä iän myötä: jalkapallossa huippupelaajat ovat myöhemminkin tehtäväsuuntautuneempia

kuin alemman tason pelaajat, jotka taas puolestaan ovat minäsuuntautuneempia. Tämä johtuu tehtäväsuuntautuneiden pelaajien halusta oman itsensä kehittämiseen ja aidosta kiinnostuksesta lajia kohtaan. (Reilly et al. 2000, Lähitien 2013, 28 mukaan.) Maijalan tutkimuksessa taas ilmeni, että myös ulkoiset motiivit olivat tärkeitä huippusoittajille ja ne tukivat sisäistä motivaatiota (Maijala 2003).

Itsemääräämisteoria (Deci & Ryan 1985; Ryan & Deci 2000) katsoo, että motivaation laatu on ratkaisevaa menestymisen ja saavutusten kannalta. Se jakautuu pääasiassa autonomiseen ja kontrolloituun motivaatioon: ”Sisäinen motivaatio on yksi autonomisen motivaation muoto. Tällöin suoriutumisen motiivina on tehtävä itsessään ja toiminta koetaan mielenkiintoisena ja tyydyttävänä. Kontrolloitu motivaatio tarkoittaa suorittamista paineen alla kohti ulkoisesti asetettua tavoitetta. Ulkoinen motivaatio on eräs kontrolloidun motivaation muodoista. Se tarkoittaa, että motiivina on jokin toimintaa seuraava palkkio tai rangaistuksen välttäminen.” (Deci & Ryan 2008, Rönkön & Suokon 2009 mukaan, 28.) Vahva sisäinen motivaatio onkin välttämätön edellytys lahjakkuuden kehittymiselle (Uusikylä 2020). Deci & Ryan (1985) katsovat, että kun ihminen on sisäisesti motivoitunut, hän kokee kiinnostusta, nautintoa, osaamisen tunnetta ja itsemääräämisoikeutta. Joskus hän voi saavuttaa jopa flow-tilan, joka äärimmäinen sisäisen motivaation muoto (Deci & Ryan 1985, Lähitien 2013, 27 mukaan). Uusikylä (2020) kuvaa oheisessa kuvassa flow-tilaa tilaksi, jossa taidot ja haasteet ovat sopuosinnussa. Mikäli haasteet ovat liian suuret suhteessa taitoihin, ihminen ahdistuu ja mikäli haasteet ovat liian pienet suhteessa taitoihin, ihminen tylsistyy. Flow-tilassa ihminen työskentelee kykyjensä äärirajoilla, mutta tehtävän vaikeus ei tee siitä suoriutumista mahdottomaksi. ”Kun taidot karttavat, tulee tehtävien vaikeutua”, hän kuvaa.

Flow-tila sijaitsee siis nelikentän vastakkaisissa kulmissa olevien ahdistuneisuuden ja tylsistyneisyyden välissä. Tavoitteeton oleskelu voi puolestaan aiheuttaa jopa ahdistusta. Uusikylä kertoo Csikszentmihályin todenneen, että ihmiset eivät niinkään nauti kontrollin tunteesta erinäisissä tilanteissa, vaan siitä että voivat harjoitella vaikeiden tilanteiden kontrollia. Flow-tilaan pääseminen edellyttää sitä suurempia haasteita, mitä vahvemmat taidot ovat.” (Csikszentmihályi, Uusikylän 2020 mukaan.)

Kuva 1. *Flow*. Uusikylä (2020)

Päivi Arjas, Airi Hirvonen ja Hanna Nikkanen katsovat, että ”flow-tilan (Csikzentmihalyi 1991) saavuttaminen ja kokemus itseilmaisun mahdollisuudesta tai itsensä ylittämisestä voivat viedä koko harrastuksen uudelle tasolle” (Arjas et al. 2013, 229).

Huipulle pääseminen edellyttää sitoutumista lajiin (Mero 2004a, Rönkön & Suokon 2009, 5 mukaan). Kyky itsekritiikkiin ja realistinen käsitys omista kyvyistään on tärkeää (Brown 2001, Rönkön & Suokon 2009, 24 mukaan). Orlickin (2000) mielestä huipulle päästäkseen urheilijan on jatkuvasti reflektoitava kokemuksiaan ja opittava virheistä, koska vain näin syntyy kyky jatkuvaan oppimiseen (Orlick 2000, Rönkön & Suokon 2009, 24 mukaan).

2.3.4 Henkiset voimavarat

Huipputason jalkapalloilijat pelaavat valtavan paineen ja suurten odotusten alla ja jalkapalloilijoiden psyykkisten ominaisuuksien selvittäminen onkin kiinnostanut tutkijoita jo 1970-luvulta lähtien. Urheilupsykologiassa optimaalisen mielentilan löytäminen ennen kilpailusuoritusta on keskeinen tekijä onnistumisen kannalta. (Morris 2001; Harmison 2003, Lähitien 2013, 25 mukaan.) Kilpailutilanteessa valttia on ahdistuksen ja muiden häiriötekijöiden hallinta (*anxiety control*) niin, etteivät ne vaikuta suoritukseen, palautumiseen ja keskittymiseen. Myönteiset ajatuskuviot ja asenteet sekä

optimismi auttavat keskittymään). Keskittämiskyky näyttäisikin olevan yksi tärkeimmistä lahjakkuuksien emotionaalisista kyvyistä. (mm. Gould et al. 2002; Baker & Horton 2004; Orlick 2000, Rönkön & Suokon 2009, 24 mukaan.). Brown (2001) määrittelee keskittymisen tiiviiksi ajatustyöksi. Myönteinen ajattelu ja onnistumisen kokemukset lisäävät itseluottamusta ja henkistä kovuutta, sekä urheilijan uskoa omiin kykyihinsä. (Brown 2001, Rönkön & Suokon, 2009, 24 mukaan). Sama pätee muusikoiden esiintymiseen, sillä ihmisen toiminnan voisi (Arjaksen et al. 2013 mukaan) yksinkertaistaa tähtäävän nautinnon saamiseen. ”Tämän vuoksi myös esiintymisen oppimisen tulisi olla palkitsevaa. Mitä parempia esiintymiskokemukset ovat, sitä enemmän niitä tahtoo kokea lisää ja sitä helpommin ratkaisut vaikeisiin esiintymistilanteisiin löytyvät. Positiivinen palaute esiintymisestä vahvistaa itsetuntoa ja antaa rohkeutta uusien haasteiden kohtaamiselle.” (Arjas et al. 2013, 230.)

2.4 Oppimisympäristö

Lahjakkaat oppilaat ovat heikkojen oppilaiden ohella yhtä lailla oppilasryhmä, joka tarvitsee erityistä tukea koulunkäyntinsä tueksi (Laine 2012, 71). Koski (2015) luonnehtii usein käytettävän kahta eri termiä lahjakkaalle lapselle annetusta, hänen tasoaan vastaavasta opetuksesta: eriyttäminen ja yksilöllistäminen (Koski 2015, 51). Uusikylä (1992, 1994) määrittelee lahjakkaan oppilaan opettamisen pyrkimykseksi sen, että opetus eriytetään vastaamaan lahjakkaan oppilaan kykyjä ja tarpeita (Uusikylä 1992, 1994, Kosken 2015, 18 mukaan). Uusikylä (1994) myös katsoo ryhmittelyn eduksi ryhmän homogeenisuuden, jolloin opetuksen suunnittelu on helpompaa. Ryhmän tuki on lahjakkaille oppilaille tärkeää, ja se on helpompi saada kykytasoltaan samankaltaisessa ryhmässä. Silloin ei tarvitse pelätä muiden oppilaiden hyväksynnän menettämistä (Uusikylä 1994, Laineen 2012, 33 mukaan).

Leta Hollingworth kuvaa vuodelta 1940 olevassa kirjassaan *Children above IQ 180*, että huippuälykkäät saavat normaalista koulusta koulutusta lähinnä unelmointiin ja laiskuuteen ja kehittivät asenteen ”olemassaolosta ilman ponnisteluja”. Lapset, joiden älykkyydosamäärä oli 140, hukkasivat puolet koulussa viettämästään ajasta. ja jos älykkyydosamäärä oli 170, käytännössä koko koulupäivä meni hukkaan. (Hollingworth 1940, Grossin 2003 ja Uusikylän 2020 mukaan.) Monivuotiset tutkimukset Pohjois-Amerikassa ovat Miraca Grossin (2003) mielestä todistaneet, että eriytetty opetus ei

suinkaan aiheuta ylimielisyyttä ja itsekorostusta, vaan erityislahjakkaiden tasoryhmät ovat kasvattaneet lasten itsekunnioitusta, antaneet realistisemmän käsityksen omista kyvyistä sekä lisänneet suvaitsevaisuutta ja kunnioitusta muita kohtaan (Maryland 1972, Delcourt 1994 ja Rogers 1998, Grossin 2003, 36 mukaan). Kari Uusikylä (1998) kuvailee 1996 tekemänsä tutkimusta kirjoittaen, että sen mukaan moni luova ihminen kärsi koulussa: ”Tunsin olevani normaali, kunnes menin kouluun. Sen jälkeen sain tuntea jatkuvasti olevani epänormaali”, nuori taiteilija kuvasi. (Uusikylä 1998.) Sonja Laineen (2016) tutkimuksen perusteella suomalaisten luokanopettajien käsitykset ja asenteet ovat monella tapaa positiivisia lahjakkaiden kasvatusta ja erityisesti opetuksen eriyttämistä kohtaan. Sen sijaan he suhtautuivat negatiivisesti lahjakkaiden ryhmittelyyn ja opetuksen nopeuttamiseen. (Laine 2016, 4.)

Ruokonen (2001) katsoo, että soittimen soittaminen edistää psykomotoriikkaa ja älykkyyttä, koska se vahvistaa aivoneuronien välisiä yhteyksiä. Musiikin tekeminen yhdessä muiden kanssa taas kehittää sosiaalisuutta. Tutkimuksissa musiikkia harrastavilla on myös vertailuryhmiään parempi itsetunto. (Ruokonen 2001, Vartiainen 2007, 4 mukaan.) Myös Ollikaisen tutkimuksessa (1992) havaittiin, että musiikkiluokilla opiskelevilla oli oleellisesti korkeampi minäkäsitys ja itsetunto kuin normaaliluokilla opiskelevilla (Ollikainen 1992). Tulamo (1993) määrittelee tutkimuksessaan musiikillisen minäkuvan kolmeksi pääelementiksi (1) musiikillinen minäkäsityksen (millainen koen olevani), (2) musiikillisen ihanneminäkäsityksen (millainen haluaisin olla) sekä (3) musiikillisen toveriminäkäsityksen (millaisena uskon muiden havaitsevan minut). Musiikilliseen itsearvostukseen vaikuttaa tiedostetun minäkäsityksen ja ihanneminäkäsityksen suhde. Ristiriita voi heikentää musiikillista itsearvostusta tai luoda epärealistisia tavoitteita. (Tulamo 1993, Vartiainen 2007, 7 mukaan.)

2.5 Musiikinopetuksesta

2.5.1 Soittamisen eksperttitydestä

Pirre Pauliina Maijala on tehnyt suomalaisista huippumuusikoista tutkimuksen, jonka sisältöä hän kävi läpi myös maaliskuussa 2003 julkaistussa *Psykologia*-lehden artikkelissaan. Siinä hän kertoo, että musiikillisen lahjakkuuden tutkimisen yli satavuotiaan historian aikana keskeinen kiinnostuksen kohde on ollut, onko lahjakkuus perinnöllistä vai elinympäristön aikaansaamaa. (mm. Sloboda, 2000, Maijalan 2003 mukaan.) Anders Ericsson (mm. 1993) on tutkimusryhmiensä kanssa päätyntä tulokseen, että synnynnäistä lahjakkuutta ei tarvita, vaan oikeanlainen harjoittelu riittää (mm. Ericsson ym., 1993;1997;1998, Maijalan, 2003 mukaan).

Maijala (2003) kuvasi huippusoittajien aloittaneen soitonopiskelun keskimäärin neljän vuoden iässä. Vanhempien rooli oli aktiivinen. Soittaminen oli alkanut innostavan opettajan kanssa, ja riemu soittoleikeistä oli musiikin tekemiseen kannustava seikka. Näin musiikkiin syntyi lämmin ja läheinen suhde heti alusta saakka. Hän kuvailee, että monet tutkituista kertoivat keskimäärin 11-vuotiaana kokeneensa voimakkaan emotionaalisen kokemuksen, joka liittyi soittamiseen ja musiikkiin. He kuvasivat sitä hyvin vaikuttavaksi tapahtumaksi soittouran kannalta. Maijala nimittääkin tällaista kokemusta *kristallisoivaksi kokemukseksi*. ”Sen myötä soittajalle kehittyi vähitellen ’oma sisäinen ääni’, joka toimi intohimoisen musiikkiin suhtautumisen lähteenä. Soittajalle oli tullut vahva tunne siitä, että hän haluaa edistyä soittajana. Hän alkoi huomata, että hänellä olisi myös mahdollisuuksia siihen.” (Maijala 2003, 404.) Toista soittouran vaihetta Maijala (2003) kutsuu nimellä *soittouraan ankkuroitumisen* vaihe, ja se käsitti suurin piirtein ikävuodet 11–17. Soittamisesta oli tullut siinä vaiheessa päivittäinen rutiini, ja soittotunnit alkoivat määrittää nuoren soittajan arkea.

Soitonopettajasta muodostui tärkeä roolimalli ja monesti samastumiskohdekin. Lähes kaikki Maijalan haastateltavat mainitsivat tämän vaiheen opettajan merkittävimmäksi pedagogiksi soittouran kehittymisen kannalta. Tutkittavien kolmatta soittouran vaihetta Maijala kutsuu nimellä ”*harjoitus tekee mestarin*”. Soittajat opiskelivat tällöin kansainvälisesti tunnettujen solistien tai huippuopettajien johdolla. Suhtautuminen musiikkiin tuli yhä yksilöllisemmäksi ja persoonallisemmaksi, eikä enää opiskeltu pelkästään soittimen hallintaa vaan musiikkia kokonaisvaltaisesti. (Maijala

2003.) Kososenkaan (2001) mukaan soittaminen hyvin ei ole suinkaan pelkästään sujuvaa läpisoittamista, vaan tyylinmukaista, musiikin tutkimukseen perustuvan tiedon ymmärtämistä ja toteuttamista (Kosonen 2001, Beihammerin et al. 2013 mukaan).

Maijalan tutkimuksessa tärkeiksi ominaisuuksiksi uran kannalta osoittautuivat ”sinnikkyys, itsepäisyys ja kunnianhimo”. Huippusoittajat puhuivat harjoittelusta ongelmanratkaisuna, eivätkä keskittyneet niinkään harjoittelun määrään vaan laatuun. Soittotaidon kehittämistä harjoittelemalla he kuvasivat ongelmien löytämiseksi ja ratkaisemiseksi. Ratkaisevin uraa eteenpäin vievä voima oli kuitenkin soittomotivaatio. Maijalan tutkimus avasi myös kiehtovia uusia näkökulmia motivaatioteorioihin: ”Myös soittajan itsemääräämisen ulkopuolella olevat soittomotiivit olivat tärkeitä huippusoittajalle. Ulkoinen motivaatio tuki sisäistä motivaatiota”. (Maijala 2003, 405.)

2.5.2 Venäläisestä viulukoulusta

Annemarie Åströmin (2016) mukaan venäläinen viulukoulu rantautui Suomeen moskovalaisen viulupedagogin Tatjana Pogozevan mukana (Åström 2016, 11). Myös tämän työn kiinnostuksen kohteena olevalla Kuhmon viulukoululla (1987–1992) on ollut merkittävä osuus suomalaisen viulunsoiton kehityksessä venäläisten periaatteiden mukaisesti (Vähälä-Gothóni 2002, Åströmin 2016, 12 mukaan). Pogozevan ja Sutisen (1992) mielestä venäläisen viulukoulun keskiössä on rentouden ja luontevuuden painottaminen (Pogozeva & Sutinen 1992, Åströmin 2016, 11 mukaan).

Åström haastatteli kirjallista työtään varten viulupedagogi Pertti Sutista, joka on opettanut muiden muassa tätä työtä varten haastateltua Elina Vähälää. Åström (2013) kuvasi Sutisen olleen huolissaan Suomen musiikkioppilaitosten tilanteesta, jossa oppilas saa opetusta vain 60 minuuttia viikossa. Sutista siteerataan työssä näin: ”No esimerkiksi Elina Vähälä sai talon puolesta kaksi kertaa viikossa 60 minuuttia ohjausta plus kerran viikossa duo-opetusta minun johdollani! Eli kolme kertaa viikossa oli ainakin silloin, kun Elina oli lukiossa. Mutta tuossa justiin puhuttiin Janne Malmivaaran kanssa, kun koko ajan nyt puhutaan siitä, että pitäisi lisätä sitä orkesterisoittoa koulutukseen ja sitä kulttuuria kehittää, niin kuka niihin orkestereihin pääsee? Oltiin molemmat sitä mieltä, että sitä ’koppiharjoittelua’ tulisi vaan olla enemmän ja sitä omaa mahdollisimman paljon. Eli sitä omaa taitoa tulisi vaan koko ajan kehittää”. (Åström 2013, 22.)

Vähälä muistelee Satakunnan kansan haastattelussa vuonna 2017 samoin: ”Muistan, miten oma opettajani Pertti Sutinen järjesti asiat Päijät-Hämeen konservatoriossa. Minulla oli parhaimmillaan tunnit kolme kertaa viikossa, yksi tekniikalle, toinen normaali soittotunti ja kolmas pianistin kanssa. Niin sen pitäisi olla.” (Jarmo Huida, Satakunnan kansa 2017.)

2.5.3 Opettaja valmentajana

Soitonopetus perustuu Gauntin (2009) mielestä yhä pitkälti mestari–kisälli- eli asiantuntija–noviisi-perinteeseen, jossa kokeneempi asiantuntija ohjaa alan noviisia alan perinteen saloihin käytännönläheisen toiminnan kautta (mm. Gaunt 2009, Beihammerin et al. mukaan 2013).

Behavioristisessa oppimiskäsityksessä oppimisen katsotaan olevan enimmäkseen ulkopuolelta säädeltävissä olevaa käyttäytymisen muutosta ja tiedon määrän lisääntymistä. Kognitiivisessa ja yksilökonstruktivistisessä oppimiskäsityksessä katsotaan oppimisen olevan yksilön tiedoissa ja taidoissa tapahtuvia muutoksia. (Partti et al. 2013.) Tämän myötä tieto on aina yksilön rakentamaa (Beihammer et al. 2013).

Hallam & Bautista (2012) kirjoittavat, että totuttujen käytänteiden asettaminen kyseenalaiseksi ja konstruktivistisen oppimiskäsityksen omaksuminen voi tuntua epämiellyttävältä sekä oppilaasta että opettajasta. Oppilaat voivat olla haluttomia ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja opettajat eivät välttämättä halua suunnitella oppimisen sisältöjä oppilaiden kanssa yhdessä. (Hallam & Bautista 2012, Beihammerin et al. 2013 mukaan.) Opettajalta ja oppilaalta vaaditaan jatkuvaa keskustelua tavoitteista, ja siitä miten ne saavutetaan. Jos opetuksen tavoitteita ei ole kirjattu, kohtaamisessa vallitsee tyhjiö. Päämäärien määrittelemättömyys saattaa haitata tehokasta harjoittelua ja sitä kautta oppimista. Kummankin, sekä oppilaan että opettajan, tulisi aina olla selvillä siitä, ”mitä ja miksi harjoitellaan”. (Broman-Kananen 2005, Hallam & Bautista 2012, Beihammerin et al. 2013 mukaan.)

3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA -MENETELMÄKUVAUS

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa Suomessa toimivan Viuluakatemiaan taustaa, toimintaa sekä oppilaiden ja opettajien kokemuksia. Tutkimus on rajattu koskemaan toimintaa vuosina 2009–2015, jolloin Viuluakatemia toimi Suomen Kulttuurirahaston tukemana.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millainen toimintamalli Viuluakatemiaan rakentui mahdollisten eri vaiheiden kautta, ja miten se eroaa Kuhmon viulukoulusta?
2. Millaiset ovat Viuluakatemiaan periaatteet ja opetusfilosofia?
3. Millä tavalla Viuluakatemia eroaa musiikkilaitosopetuksesta ja erillisistä mestarikursseista?
4. Mitä hyötyjä ja haasteita ilmenee, kun useampi opettaja opettaa samoja lahjakkaita oppilaita intensiiviperiodeilla, eräänlaisella vuosia kestäväällä mestarikurssilla?
5. Miten yhteistyö muiden oppilaiden kehitykseen vaikuttavien tahojen, kuten musiikkiopiston viuluopettajan ja vanhempien kanssa sujui?
6. Millainen oppimisympäristö Viuluakatemiasta muodostui?

Tutkimusotteeni on kvalitatiivinen. Aineisto on kerätty kahdella eri tavalla: puolistrukturoidulla teemahaastattelulla ja sähköpostihaastattelulla.

Teemahaastattelut tein Viuluakatemiaan perustajajäsenistä ja viulutaiteilijoista, viulumusiikin professori Elina Vähälästä ja viulunsoiton lehtori Janne Malmivaarasta puolistrukturoituna teemahaastatteluna (liite 1). Valitsin haastattelun tutkimustavakseni, koska se mahdollistaa suoran vuorovaikutuksen haastateltavan kanssa. Tilanteessa on myös mahdollista esittää lisäkysymyksiä sekä perusteluja ja siten syventää saatavia tietoja. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 34–35.)

Elina Vähälän haastattelu toteutettiin videopuheluna Skypen kautta 17.04.2020 ja se kesti 67 minuuttia. Janne Malmivaaraa haastattelin Porvoossa 1.6.2019 ja haastattelu kesti 54 minuuttia. Haastattelut taltioin puhelimeni nauhurilla. Litteroitua tekstiä syntyi kahdesta haastattelusta yhteensä noin 93 300 merkkiä, eli 45 sivua.

Sähköpostitse haastattelin kahdeksaa Viuluakatemiaa vuonna 2009 aloittanutta oppilasta (liite 2). Näistä neljä jatkoi opintojaan koko kuuden vuoden ajan, kun taas neljä keskeytti opintonsa muutaman vuoden jälkeen. Käytän oppilaista tässä tutkimuksessa nimityksiä Oppilas A, B, C, D, E, F, G ja H. Haastatelluista oppilaista kaksi oli Viuluakatemiaa koesoittojen aikaan alle 12-vuotiaita, kaksi 12-vuotiaita, kaksi 13–14-vuotiaita ja kaksi yli 14-vuotiaita. Oppilaat vastasivat sähköpostitse melko monisanaisesti. Yhteensä vastaajat käyttivät vastauksiinsa noin 42 000 merkkiä, eli noin 5250 merkkiä vastaajaa kohden, jolloin yhteen vastaukseen käytettiin keskimäärin noin 220 merkkiä. Neljä vastaajaa käytti vastauksiinsa 2500-4000 merkkiä, kolme vastaaja käytti vastauksiinsa n. 6000-6750 merkkiä ja yksi vastaaja hieman yli 10 tuhatta merkkiä. Sain mielestäni heidän avullaan kattavan kuvan oppilaiden kokemuksista noina vuosina.

Aineistot ovat tutkijan hallussa ja hävitetään asianmukaisesti työn hyväksymisen jälkeen.

Olin itse oppilaana Viuluakatemiassa vuosina 2009–2015 ja olen käyttänyt lähteinä myös Viuluakatemiaa oppilaan roolissa saamiani sähköposteja ja kirjeitä sekä Viuluakatemiaa sivuavia lehtiartikkeleita ja tiedotteita. Omat positiiviset kokemukseni Viuluakatemiaa oppilaana ovat saattaneet tiedostamatta vaikuttaa tapaan, jolla olen sitä tässä työssä käsitellyt.

4 VIULUAKATEMIA VUOSINA 2009–2015

Käsittelen tässä luvussa molemmilla haastattelutavoilla saamiani tuloksia ja puran asiantuntijoiden ja oppilaiden vastauksia peräkkäin. Luvussa 4.1. vastaan tutkimuskysymykseen yksi, luvussa 4.2. vastaan tutkimuskysymykseen kaksi, luvussa 4.3. vastaan tutkimuskysymykseen kolme neljä ja kuusi. Luvussa 4.4 vastaan tutkimuskysymykseen viisi.

4.1 Toimintamalli

Viuluakatemia toimintamalli omaksuttiin Vähälän ja Malmivaaran mukaan esikuvultaan Kuhmon viulukoululta, (1987–1992) hyvin pienin muutoksin. Kummassakin kolme opettajaa opetti usean vuoden ajan intensiiviperiodeilla hiukan yli kymmentä eri-ikäistä koesoitoissa valittua lahjakasta viulunsoiton opiskelijaa. Intensiiviperiodien pituudessa on ollut vuosien saatossa vain vähän vaihtelua. Vuodessa on ollut 3–4 viikonloppuperiodia, jotka ovat olleet kolmen tai neljän päivän mittaisia, ja lisäksi kesäisin on ollut pidempi kurssi, Viuluakatemiassa 5–7 päivän mittainen. Malmivaaran mukaan ”porukka saisi mielellään olla sama useamman vuoden ajan”, mutta korostaa, että opetus on vapaaehtoista ja jos toimintamalli on liian vaativa, sen voi keskeyttää. Vähälä lisää, että jo Kuhmon viulukoulussa nähtiin, että vaihtuvuutta oppilaiden osalta tulee. Kummankin mielestä opiskelupaikka on vapautettava jollekin toiselle, jos esimerkiksi yhteistyö ei toimi, tai oppilaan opiskelumotivaatio ei riitä. Viuluakatemiaan päiväämätön kirje syksyiltä 2010 on otsikoitu ”Käytännön ohjeita”, (ks. liite 4) ja se alkaa näin: ”Opiskelijoilta edellytetään aktiivista ja ahkeraa mukanaoloa ja tietenkin kokoaikaista läsnäoloa. Viuluakatemiaan hyväksytyksi tuleminen ei edellytä ilman muuta koko opetuskauden opiskeluoikeutta vaan sitä voidaan arvioida tarvittaessa kesken kauden.”

Päivien rakenne opetusaikojen ulkopuolella oli Viuluakatemiassa muuttumaton: aamiainen klo 7.30–9.00, lounas klo 12.00, päiväkahvi klo 15.00, päivällinen klo 17.30, iltapala klo 20.30, hiljaisuus klo 22.30. Opetusajoiksi oli merkitty ensimmäisellä kurssilla klo 10–12, 13–15, 16–17 ja 18.30–19.30. Tuntien kesto oli useimmiten 60 minuuttia.

4.1.1 Erot Kuhmon viulukouluun

Yksi merkittävimmistä eroista Kuhmoon viulukouluun oli, että aiempaa nuorempia oppilaitakin otettiin koulutuksen piiriin perustamalla 6–9-vuotiaille erillinen valmennusryhmä. Valmennusryhmäläiset osallistuivat kursseille parin päivän ajan kahdesti vuodessa, ja sen perustamisen taustalla oli halu auttaa oppilaiden opettajia opetustyössä. Vähälä koki kuitenkin, että valmennusryhmä häiritsi muun Viuluakatemian normaalia toimintaa. Kun pienet lapset luonnollisesti toivat mukanaan perheensä ja opettajansa, alkoi väenpaljous olla liian suurta, ja Vähälän mielestä vaakakupissa toisella puolella olevat hyödyt eivät olleet tarpeeksi merkittävät. Malmivaaran mielestä pienten lasten kanssa tapaaminen niin harvakseltaan ”ei ihan kantanut”. Sen ikäiset olisivat hänen mielestään kaivanneet pikemminkin päivittäisiä tapaamisia.

Sekä Vähälä että Malmivaara toivat haastattelussa esille, että Kuhmon viulukoulussa opettajien kesken oli enemmän työnjakoa. He luonnehtivat Zinaida Gilelsin olleen Kuhmon viulukoulussa erityisvastuussa tekniikasta, kun taas Viuluakatemiassa vastaavia erityisvastuualueita ei opettajilla ollut. Se, kuka mitäkin kappaletta opetti, päätettiin Malmivaaran mukaan järkipäisesti huomioiden esimerkiksi, kuka tunsi minkäkin teoksen parhaiten. Malmivaaralla oli Viuluakatemiassa useita omia oppilaita, ja heidän kohdallaan hänen lähtökohtansa oli, että he menisivät muiden Viuluakatemian opettajien tunneille aina kurssien aluksi.

Luentoja ja ryhmätunteja ei Malmivaaran mukaan Vihdin Nummelassa, Päivölän virkistyskodissa toimineen Viuluakatemian aikana juuri ollut, mutta niitä oli Kuhmon viulukoulussa, ja niitä on ollut Porvoossa toimintaansa jatkaneessa Viuluakatemiassa. Vähälän mukaan toisaalta toisten oppilaiden tuntien kuuntelu oli tärkeä osa Viuluakatemian toimintamallia, mutta se ei ollut yhtä keskeinen osa Kuhmon viulukoulua. Hän arvelee syyn olleen käytännönläheinen; opetus Kuhmossa oli usein niin pienissä mökeissä, ettei kuuntelijoita niihin olisi välttämättä edes mahtunut.

Myös kurssipaikassa oli eroa: Vähälä katsoi, että Kuhmon viulukoulussa eristäytyminen oli vielä Viuluakatemiankin täydellisempää. Kurssit järjestettiin Lentiirassa, ja ne olivat Vähälän mielestä ”hyvin intensiivisiä ja keskittyneitä”. Matkustaminen sinne oli tosin aina projekti. Malmivaara kuvasi eristäytymistä Lentiirassa sanomalla, että siellä oltiin ”kirjaimellisesti karhujen ympäröiminä”, kun taas Vähälän mukaan Viuluakatemiassa pystyi hyödyntämään Nummelan palveluita. Hannu-Ilari Lampilan artikkeli kuvasi Kuhmon viulukoulua siten, että lupaukset

kerättiin paikkaan, ”jossa ei yksinkertaisesti voinut tehdä muuta kuin opiskella viulunsoittoa” (Lampila, HS 1996). Toisaalta Vähälä muistelee, että viulukoulun kesäkurssi järjestettiin ainakin joskus Kuhmon kamarimusiikin yhteydessä. Tällöin kurssin toimintaympäristö oli erilainen kuin tavallisesti: oppilaat pääsivät kuuntelemaan Kuhmon kamarimusiikin konsertteja, mutta kursseilla oli väenpaljouden takia aina vähän enemmän ”hulinaa”.

4.1.2 Muutokset toiminnassa

Opettajistossa tapahtui muutos, kun Ana Chumachenkon tilalle kolmanneksi opettajaksi Vähälän ja Malmivaaran rinnalle vakiintui vuoden 2011 aikana Ilja Grubert. Ana Chumachenko kävi opettamassa lopulta vain muutamalla kurssilla vuosina 2009–2010. Yhdellä kurssilla tuona aikana kurssien kolmantena opettajana toimi professori Tuomas Haapanen, kun Chumachenko oli estynyt tulemasta. Chumachenko joutui luopumaan sitoutumisestaan Viuluakatemiaan elämäntilanteessaan tapahtuneiden muutosten takia. Vähälä luonnehti Grubertin mukaantulon olleen tämän jälkeen heille molemmille itsestänselvyys. Vähälä kuvasi ensimmäisen vuoden Viuluakatemiassa hakeneen hiukan uomaansa, mutta kun Ilja Grubert tuli kolmanneksi opettajaksi, asiat loksahivat hänen mielestään paikoilleen, ja siitä lähtien ”homma sujui kuin rasvattu”. Keskeinen tekijä Ilja Grubertin valinnassa kurssien kolmanneksi opettajaksi oli se, että hän toi myös opettajistoon jatkuvuutta Kuhmon viulukoulusta, ja sitä sekä Vähälä että Malmivaara halusivat.

Viuluakatemiaan kurssien pituudessa ja tiheydessä tapahtui muutos alkuvuodesta 2014. Vuosien 2009–2013 välisenä aikana viikonloppukursseja järjestettiin kolme kertaa vuodessa. Kurssit olivat nelipäiväisiä, mutta kahden kurssin välissä oli pisimmillään neljä kuukautta taukoa. Maaliskuussa 2014 järjestettiin viimeinen nelipäiväinen viikonloppukurssi (21.3.–24.3.). Sen jälkeen kurssien pituutta lyhennettiin, mutta kursseja oli entistä useammin. Kesäkuun 30. päivän ja joulukuun 22. päivän välillä järjestettiin peräti neljä kurssia, joista kesäkurssi oli viisipäiväinen ja loput kolmipäiväisiä. Vähälän mielestä keskeinen peruste tiennykselle oli lähestyvät Kuopion viulukilpailut tammikuussa 2015 ja Sibelius-viulukilpailu loppusyksystä 2015, joihin valmistautuminen aiheutti tarpeen tiheämmälle tapaamistahdille. Vähälä piti tiivistämistä onnistuneena.

Kolmas rakenteellinen muutos toiminnassa oli, kuten mainittua, valmennusryhmän lakkauttaminen vuonna 2011.

Oppilaiden näkökulmat siitä, muokkaantuiko opetus vuosien 2009–2015 aikana, olivat kovin erilaiset. Kukaan ei tuonut esiin kolmea opettajien mainitsemaa pientä muutosta rakenteessa. Osa oppilaista koki, ettei muutoksia ollut. Oppilas D:n muistikuvan mielestä alkutaipaleella oli enemmän ryhmäopetusta ja konsertteja. Hän olisi kaivannut näitä enemmän myös myöhemmille vuosille. ”Mutta muutos ei ollut suuri”, hän lisää. Oppilas H muisteli hieman toisella tavalla: ”Loppuaikoina oli enemmän konsertteja, joita näin jälkepäin ajatellen olisi voinut olla enemmän jo alusta asti.” Osa oppilaista koki oppilaiden ja opettajien välisen suhteen tiivistyneen vuosien saatossa. Esimerkiksi oppilas B koki suurimman muutoksen olleen se, että Viuluakatemian opettajat oppivat vuosien saatossa tuntemaan hänet todella hyvin, mikä toi opetukseen enemmän syvyyttä ja henkilökohtaisuutta. Lisäksi ystävyysuhteet tiivistyivät, mikä ”loi kurssille ainutlaatuisen ilmapiirin”. Oppilas H kuvasi, että ”opetus muuttui sen verran kuin minäkin soittajana. Opettajakunnan pysyessä samana muutokset opetuksessa tapahtuivat enemmänkin oman kehitykseni kanssa samaa tahtia.” Vähäläkin kiinnitti huomiota tähän muutokseen: ”Kun oppilaat ja opettajat alkoivat olla enemmän tuttuja keskenään, niin silloin, kun tultiin kurssille, päästiin vauhtiin saman tien. Silloin aluksi siinä oli vähän semmoista tunnustelua.”

4.2 Periaatteet ja opetusfilosofia

Viuluakatemian periaatteiksi ja opetusfilosofiaksi Malmivaara kuvasi (a) täydentävän lisäopetuksen tarjoamisen halukkaille erityislahjakkaille nuorille, (b) alueellisen tasa-arvon edistämisen sitä kautta, että myös niille oppilaille, joilla ei ole asuinpaikkansa takia mahdollisuutta opiskella esimerkiksi Sibelius-Akatemian nuorisokoulutuksessa, avautuu mahdollisuus edetä opinnoissaan omalta paikkakunnalta käsin, (c) tuen, vahvistuksen ja rohkaisun antamisen oppilaiden omille opettajille sekä (d) vertaisryhmän ja sen myötä vertaistuen tarjoamisen lahjakkaille opiskelijoille. Vähäläkin toi esiin vertaistuen merkityksen, mutta hän korosti oppilaan oman ajattelun kehittämisen merkitystä Viuluakatemian keskeisenä opetusfilosofiana: ”Kun on kolme eri opettajaa (– –) niin silloin oppilas voi ensinnäkin huomata sen, ettei ole vain yhtä tapaa tehdä jotain asiaa. Silloin joutuu väkisin löytämään (– –) itselleen sopivan ja oman

näkemyksen. Muokata siitä kaikesta synteesi, joka palvelee oppilasta itseään.”

Suomen Kulttuurirahaston apurahasta Viuluakatemialle, ja sen myötä Viuluakatemian perustamisesta, ilmoitettiin Suomen Kulttuurirahaston verkkosivuilla tiedotteessa ”*Viuluakatemia kasvattaa luovaa tahtoa*”, (ks. liite 3) jonka kirjoitti Mariitta Hämäläinen. Tämä on mielestäni keskeinen dokumentti Viuluakatemian alkutaivalta tarkasteltaessa, sillä käsitykseni mukaan pitkälti tämän tiedotteen tietojen perusteella ensimmäiset oppilaat hakeutuivat koulutukseen. Viittaan tähän tiedotteeseen myöhemmin yksinkertaisesti nimellä ”Viuluakatemian perustamistiedote”. Siinä Vähälä luonnehti: ”Lahjakas nuori tarvitsee huomiota, kannustusta ja ohjausta. Muusikon ammattitaito siirtyy edelleen mestarilta kisällille. Se on ainoa tie menestykseen. Haluamme tarjota nuorille edellytykset päästä tasolle, jossa he voivat itse valita omimman muusikkouden lajinsa.”

4.3 Viuluakatemia ainutlaatuisena oppimisympäristönä

4.3.1 Kurssipaikka

Kurssit järjestettiin Vihdin Nummelassa, Hiidenveden rannalla sijaitsevassa Päivölän virkistyskodissa.

Jopa kurssipaikkaa valittaessa esikuvana toimi Kuhmon viulukoulu. Malmivaaran mielestä oli todella tärkeää saada vetäytyä kaupungin sykkeestä jonnekin luonnon helmaan, missä saa olla ”aivan rauhassa”. Hän lisäsi, että ”me eletään aikoja, jolloin mennään vauhdilla, ja kammioon vetäytymistä ja näiden asioiden märehtimistä ei koeta muodikkaaksi”.

Päivölän etuna oli, että vaikka kurssipaikka oli rauhallinen, oli se silti hyvin saavutettavissa pääkaupunkiseudulta. Kuhmon viulukoulussa eristäytyminen oli Vähälän mukaan ollut vielä täydellisempää. Vähälän mukaan Viuluakatemian kurssipaikkaa valitessa haluttiin löytää kurssipaikka, jossa sekä majoitus ja ruokailu että opetus ja harjoittelu onnistuisivat tarvitsematta lähteä minnekään. Mahdollisuudet sosiaaliseen kanssakäymiseen olivat Vähälän mielestä todella hyvät, mutta jokaisella oli myös omaa rauhaa.

Kaikki kymmenen haastateltavaa kehuivat kurssipaikkaa. Oppilas G:n mielestä kurssipaikka oli ”upea” ja oppilas D:n mielestä ihanteellinen. Oppilas H kuvasi sitä näin: ”Luonnon rauha ja saunamahdollisuus oli oikein hyvä. Ei liikaa ärsykeitä, mutta erinomaiset ruuat ja toimivt (sic) majoitus. Myös Nummelan keskustan lukuisat palvelut kävelymatkan päässä oli ikääntyessä plussa.”

4.3.2 Musiikkioppilaitos vai mestarikurssi?

Viuluakatemiaa ei ole suunnattu korvaamaan Sibelius-Akatemian tai musiikkioppilaitosten antamaa opetusta, vaan täydentämään sitä antamalla erityislahjakkaille viulisteille lisäopetusta, Malmivaara luonnehti haastattelussa. Viuluakatemian perustamistiedotteessa Malmivaara kuvasi, että ”meidän opetuksemme on hyödytettävä opiskelijaa ja täydennettävä hänen perusopintojaan”. Vähälä täydensi tätä: ”Emme vie opettajilta heidän huippuoppilaitaan, vaan teemme yhteistyötä.”

Yksi tutkimuskysymyksistäni oli, miten Viuluakatemian kaltaisella toimintamallilla toimiva instituutio eroaa yhtäältä musiikkioppilaitoksista ja niiden tarjoamasta mallista viulunsoiton opetuksen järjestämisessä, ja toisaalta yksittäisistä mestarikursseista. Oppilas D kiinnitti huomiota opettajien tekemään yhteistyöhön erottavana tekijänä kummastakin: ”Sillä tavalla eroaa merkittävästi molemmista, että useampi opettaja tekee yhteistyötä oppilasta opettaessaan. Melkein missään ei ole tilannetta, että opettaja vaihtaisi ajatuksia oppilaista muiden kollegojen kanssa, jotka myöskin yhtä tiiviisti opettavat samoja oppilaita.”

Karkea työ tehdään musiikkioppilaitoksissa, ja Viuluakatemiassa viedään asioita pidemmälle, luonnehti Malmivaara musiikkioppilaitosten ja Viuluakatemian eroja. Vähälä ja oppilas A toivat esiin kurssien intensiivisyyden erottavana tekijänä musiikkioppilaitoksista. Vähälä kuvaa, että musiikkiopistoissa käydään monesti vain kerran viikossa tunneilla, kun taas Viuluakatemiassa saattaa olla saman päivän aikana kaksikin soittotuntia ja vieläpä vaikka säestysharjoitus niiden lisäksi. Oppilaat B ja F toivat vastauksissaan esiin vertaistuen ja yhteishengen erottavana tekijänä musiikkioppilaitoksiin. ”Harvoin musiikkiopistoissa on niin tiivis tunnelma opiskelijoiden välillä. Viuluakatemiassa (sic) asuttiin ja ruokailtiin aina yhdessä, joten vertaistuki oli todella voimakas” (oppilas B). Oppilas C toi esiin, että Viuluakatemiassa voi viulunsoiton harjoitteluun keskittyä paremmin kuin musiikkioppilaitoksen

opinnoissa. ”Musiikkiopistossa on huolehdittava kaiken maailman kursseista, ilmoittautumisista jne.” Oppilas G piti eroja musiikkioppilaitoksiin niin suurina, ettei lähtenyt ollenkaan vertaamaan eroja niihin. Hän piti Viuluakatemia säännöllisenä mestarikurssina.

Mestarikurssiopetuksesta Viuluakatemia eroaa oppilaiden A, B, F ja H näkökulmasta kurssien luomaan jatkuvuuden takia. Oppilas A:n mielestä ”mestarikurssit ovat pahimmillaan vain puolen tunnin mittaisia tapaamishetkiä, joiden jälkeen (--) mitään tärkeää ei tule oikeasti opituksi.” Hän kuvasi, että opettajan nimen mainitseminen ansioluettelossa saattaa jäädä ainoaksi hyödyksi oppilaalle. Oppilas B katsoi, että ”mestarikursseihin verrattuna opettajat tunsivat oppilaat todella hyvin, ja seurasivat kehitystä pitkältä aikaväliltä.” Oppilas F koki, että ”Viuluakatemiassa on mestarikursseihin verrattuna lineaarista jatkumoa”. Oppilas H:n näkökulmasta ”pitempi prosessi takaa paremman lopputuloksen.” Lisäksi hän kuvasi Viuluakatemian etuja mestarikursseihin verrattuna: ”Turvallisempi oppimisympäristö ja tutut kaverit.” Oppilas G:n mielestä suurta eroa mestarikursseihin ei ole: ”En koe sen eroavan [mestarikursseista] muuten kuin että sitä [opetusta] on enemmän ja säännöllisemmin.”

Malmivaara kuvasi Viuluakatemian kokoontumisissa olevan mestarikurssijuhlan tuntua, mutta kurssit eivät hänen mielestään ole erillisiä tapahtumia, vaan edellisellä kurssilla on pyydetty valmistamaan tiettyjä asioita. ”Periodiin valmistaudutaan pari kuukautta, käydään näytillä, saadaan lisää ohjeita ja taas mennään eteenpäin.” Mestarikursseilta voi hänen mielestään saada piristysruiskeen omaan soittoon, mutta Viuluakatemiassa opettajat ovat ”oppilaiden omia opettajia, jotka kantavat vastuuta koulutuksesta paljon pidemmällä tähtäimellä”. Vähälä piti jatkuvuutta tärkeänä ja koki, että osa oppilaan omista opettajista ei ollut tätä täysin sisäistänyt: ”Tuntui joissain tapauksissa siltä, että joku opettaja ehkä ajatteli, että siellä ne käy sitten kursseilla, mutta me tehdään omaa juttua tässä välissä, kun sen sijaan (--) toisissa tapauksissa se oli niin selkeästi enemmän yhteinen projekti.” Vähälä kokee jatkuvuuden, työntekoon kiinni pääsemisen ilman tunnusteluvaihetta, olevan Viuluakatemian suuri etu yksittäisiin mestarikursseihin nähden.

4.3.3 Kehittyminen ja haasteet

Yksi tärkeimmistä kysymyksistä Viuluakatemiaan kaltaisesta organisaatiosta puhuttaessa on tietysti, mitkä ovat koulutuksen suurimmat hyödyt oppilaan kehittymiselle.

Viuluakatemiaan vaikutuksia omaan viulismiinsa haastatellut pitivät pääsääntöisesti hyvin merkittävänä ja hyötyjä moninaisina. Keskeisimmäksi hyödyksi kehitykselleen oppilaat nostivat korkeatasoiset soittotunnit ja opettajien antamat kommentit ja sitä kautta kehittymisen muusikkona. Oppilas B kuvasi vaikutusta itseensä:

”Viuluakatemiassa ensinnäkin opin ottamaan kritiikkiä terveellä tavalla vastaan, ja kyseenalaistaan, mitä mieltä itse olin. Kommenttien saaminen monesta suunnasta yhtä aikaa pakottaa oppilaan tutustumaan omaan ajatteluunsa, mikä on kehityksen kannalta hyvin tärkeää. Myös ilmapiiri opetti kannustamaan toisia, ja oppimaan observoimalla.” Oppilas C kuvasi opiskeluaan Viuluakatemiassa seuraavasti: ”Ehdottomasti muusikkoelämäni tärkeimpiä vaiheita”. Oppilas D kirjoitti: ”Sanoisin, että se on yksi merkittävimmistä koulutuksista, jonka olen viulistina saanut. Olen oppinut siellä itsenäistä työskentelyä, sosiaalisia taitoja sekä valtavan määrän musiikista ja viulun soitosta”. Hän koki myös muiden viuluoppilaiden soiton kuuntelun erittäin inspiroivaksi. Hänen mielestään ”se, että viuluakatemiaan projektit rytmittivät vuotta hyvin, oli myös erittäin hyödyllistä. Toki parasta oli se, miten paljon parin päivän aikana oppi ja meni eteenpäin soittajana.” Oppilas H:n mukaan ”VA [Viuluakatemia] on yksi suurimmista syistä siihen, että olen näinkin etevä soittaja.” Hän lisäsi Viuluakatemiaan myötä kehittyneensä viulistina ja ihmisenä, sekä ymmärtäneensä viulunsoiton vaativuuden ja työnteon taidon. Oppilas C:n mielestä keskustelu muiden oppilaiden kanssa kehitti muusikkona. Oppilas F:n mielestä suurimmat hyödyt Viuluakatemiasta olivat ”ihan huippuporukkaan kuuluminen, muiden soiton kuuleminen, opettajien neuvot, jotka ristiriitaisuuksissaan pistivät miettimään, miten haluan itse soittaa”.

Malmivaara ja Vähälä ovat kummatkin Kuhmon viulukoulun entisiä oppilaita, joten he ovat nähneet toimintamallin hyödyt ja haasteet sekä opettajan että oppilaan perspektiivistä. Malmivaara toivoisi, että yksi suurimmista hyödyistä oppilaalle olisi pitkäjänteisen työnteon merkityksen ymmärtäminen. Samoin ajatteli Vähälä Viuluakatemiaan perustamistiedotteessa: ”Viuluakatemiassa autamme lasta ja nuorta oivaltamaan, mitä tarkoittaa työnteko ja ammattimuusikon työ.” Haastattelussa Vähälä toi esiin, että ”jos oppilas on yhtään itseohjautuva, niin silloin hän voi hyötyä todella paljon siitä, että saa informaatiota kolmelta eri taholta ja joutuu itse prosessoimaan niitä

mahdollisia eroja opetuksessa ja muodostamaan oman mielipiteensä. Se on mielestäni kaikista tärkein asia. Ja sitten nuorten, kollegoiden tuki ja verkostoituminen, (– –) että voidaan jakaa, puida niitä kokemuksia, (– –) saada ehkä sitten kavereilta tukea ja apua, niin se on kyllä ihan hirveän tärkeää.”

Muiden oppilaiden soittotuntien kuuntelemisen hyödyllisyys jakoi oppilaiden mielipiteitä. Oppilaat B, C, D ja F kokivat kuuntelun hyödylliseksi. F lisäsi, että oppilaan tulee olla riittävän vanha oppiakseen toisten tunteja kuuntelemalla. Oppilas A sanoi kokeneensa kuuntelun hyödylliseksi, mutta ”jälkiviisaana olisin kuunnellut enemmänkin muiden tunteja”. H oli samaa mieltä. ”Silloin suurimmalta osin en [kokenut tuntien kuuntelemista hyödyllisenä]. Jos saisin nyt uuden mahdollisuuden, niin kyllä.” Sen sijaan oppilaat E ja G eivät pitäneet kuuntelua hyödyllisenä. Oppilas E:n mielestä ”paljon hyödyllisempää olisi ollut harjoitella itse tai kuunnella vain itseä kiinnostavia tunteja.” Hän lisäsi kokeneensa, että tuntien kuuntelemiseen oli ”jokin ihmeellinen painostus”.

Vähälä sanoi katsoneensa Malmivaaran kanssa, että tuntien kuunteleminen olisi ”olennainen juttu, koska siinä saa niin paljon”. Hän lisää, että joskus kun on itse soittotunnilla, saattaa ohjeiden sisäistäminen olla vaikeaa. ”Sitä on liian lähellä. Mutta kun sulla ei ole sitä soitinta, voit ikään kuin rennosti seurata tilannetta. Myöskin seurata sitä, miten se kaveri siellä reagoi ohjeisiin ja että ymmärtäisitkö itse ne ohjeet jotenkin toisella tavalla ja `aha`... nyt ei vielä ehkä ihan mennyt niin kuin ohjeet oli, (– –) siis se on hirveän monella tavalla tosi hyödyllistä.”

Näkemykset haasteellisimmista asioista Viuluakatemiassa vaihtelivat paljon oppilaiden kesken. Kolme oppilasta kahdeksasta, B, D ja F, kuvasi haasteellisimmaksi asiaksi oman äänen löytämisen ja omien päätösten tekemisen ristiriitaisten neuvojen keskellä. Tosin kaikki kolme kuvasivat sen olleen kasvattavaa. Oppilas D kuvasi sen haasteellisuutta: ”Vaikeinta oli se, että saman kappaleen kanssa meni useamman ihmisen soittotunnille niin pienen ajan sisällä. Se oli välillä hämmentävää. Siinä tosin oppi hyvin ymmärtämään, että samaan lopputulokseen on monta eri tietä ja kuuntelemaan omaa ääntä, mitkä neuvot omalla kohdalla parhaiten sinne vievät. Oppi myös olemaan avoin ja kokeilemaan kaikkea, vaikka eri tunneilla tulisikin ihan `vastakohtaisia` neuvoja.” Oppilas F:n sanoin haasteellisinta oli ”opettajien ristiriitaisten neuvojen sietäminen, vaikka se kasvattikin soittajana.” Oppilas B kuvaili, että ”haasteellisinta oli ehkä kaiken palautteen keskellä kuulla oma ääni. Opettajat saattoivat sanoa eri asioita, jotka olivat ristiriidassa keskenään. Tällöin oli tarpeellista kyseenalaistaa mielipiteet, ja kaivaa oma näkemys esiin. Se oli sen ikäisenä haastavaa, sillä kovin vahvoja mielipiteitä minulla ei siihen aikaan vielä ollut. (– –) Opiskelu ei luonnollisesti ollut aina yhtä innoittavaa noiden vuosien aikana. Kuitenkin yleisesti

Viuluakatemian kursseilla motivaationi nousi korkealle ilmapiiristä johtuen. Koulutus oli toki hyvin vaativa. Suuret ohjelmistot ja kunnianhimoinen työskentely oli välillä raskasta.” Oppilaista C ja H kuvasivat itsenäistä työskentelyä ja harjoittelua haastavaksi. H lisäsi, että toisten oppilaiden tuntien kuuntelu oli haastavaa. Oppilaat A, D ja E toivat vastauksissaan esiin ongelmia kommunikaatiossa. He olisivat toivoneet sen olevan avoimempaa ja suorempaa. Oppilas A lisäsi, että jos hän nyt aloittaisi Viuluakatemiassa uudestaan, kommunikoisi hän suuremmin omat oppimistapansa opettajille. Oppilas G:n mielestä haasteellisinta oli itsensä todistaminen ”taitavampien soittajien kesellä”. Oppilaat D ja E kokivat tiukan kurin ja oman harjoittelun valvomisen olleen heille haasteellista ja menneen välillä liian pitkälle. ”Tässä asiassa olisin kaivannut välillä enemmän luottoa”, oppilas D kuvaa.

Vähälän mukaan joidenkin oppilaiden kanssa yhteistyö oli vaikeaa, eikä tuntunut millään lähtevän kunnolla käyntiin. Hän koki paikoin puhuvansa kuin kuuroille korville. Joissain tapauksissa taas yhteistyö oppilaan oman opettajan kanssa ei ollutkaan niin ruusuista kuin olisi voinut odottaa. Yllättynein hän oli kuitenkin siitä, miten vähän jotkut vanhemmat antoivat työrauhaa. Hän kuvaa, että nykyään, lisääntyneen kokemuksen myötä, hän ymmärtää paremmin, että välillä näin on. Vähälän mukaan jo Kuhmon viulukoulussa nähtiin, että toimintamalli, jossa ”saa paljon eri informaatiota” ei sovi kaikille oppilaille. Malmivaaraa suretti, että jotkut kollegat suhtautuivat Viuluakatemiaan epäilevästi. ”Jotkut ajattelivat, että se sekoittaa nuoren ihmisen pään, kun oman opettajan lisäksi soppaa hämmentää kolme muuta”, hän luonnehti. Hän koki, että mallin toimivuus oli jo todistettu Kuhmon viulukoulussa. Malmivaaran näkemys on, että kaikkien kanssa ei sujunut, mutta ei kaikkien kanssa tarvitsekaan sujua. Hän kuvaa yhdeksi Viuluakatemian opetusfilosofiaksi sen, että osallistuminen on vapaaehtoista. Malmivaara koki, että he olivat erityisen paljon vartijoina, kun opetus oli oppilaille maksutonta ja lisäsi, että varmasti myös apurahan myöntäneen Suomen Kulttuurirahaston odotus oli, että projekti kantaa hedelmää.

4.3.4 Sosiaaliset suhteet

4.3.4.1 Oppilaiden väliset suhteet

Oppilas B:n kuvasi, että oppilaiden kesken ”yhteishenki oli mielettömän lämmin. Musiikin äärellä työskenteleminen on henkisesti usein vaativaa, ja siinä ollaan omien heikkouksien äärellä. Tätä kautta luulen, että sosiaalisista suhteista tuli todella syvällisiä, ja luottamus ihmisten välillä oli ainutlaatuista. Kaikki kannustivat toisiaan, eikä kilpailuhenkisyttä ollut negatiivisissa määrissä ollenkaan.” Kaikki muutkin haastatellut oppilaat ylistivät oppilaiden välistä yhteishenkeä. Oppilas G:n mielestä yhteishenki oli loistava, E:n mielestä erittäin hyvä ja oppilas C:n mukaan mahtava. Hänen mielestään ”joka ikisen oppilaan kanssa oli hauska jutella. Sama pätee myös opettajiin sekä henkilökuntaan.” Oppilaat E ja G kokivat, että ajanvietto yhdessä oli parasta Viuluakatemiassa.

Vertaisryhmän, vertaistuen ja terveen kilvoittelun luominen on ollut tietoinen asia ja osa toimintamallia, Vähälä luonnehti. Malmivaara puolestaan katsoo, että ”kun lahjakkaita ihmisiä hakeutuu yhteen, niin siinä on voimaa”.

4.3.4.2 Muut sosiaaliset suhteet

Vähälä ja Malmivaara kuvasivat Viuluakatemian opettajien keskinäisen yhteistyön toimineen saumattomasti. Malmivaara kehui kolmikon (Vähälä, Malmivaara, Grubert) ryhmädynamiikkaa: ”toimiva synteesi, kaksi nuorempaa opettajaa, sekä kokenut, meitä molempia kouluttanut viulisti. Suuret linjat olivat meillä aika samat, ja työskentely iltapalavereissa oli mukavan kollegiaalista”. Myös Vähälä kuvasi, ettei yhteistyössä ollut juuri mitään kitkaa ja suuret linjat olivat samankaltaiset. Yhteistyö Grubertin kanssa oli hänestä toiminut todella hyvin jo silloin, kun he Malmivaaran kanssa olivat Grubertin oppilaita Kuhmon viulukoulussa. Vähälä luonnehti heitä kolmea yhdistävän ”syvällä oleva samanmielisyys ja tietty semmoinen ideaali siitä, minkälaista ilmaisua me kaikki ajetaan takaa. Ja sitten siinä pinnalla on enemmän sitä, että meillä on

jokaisella oma maku ja oma persoonallisuus, joka sitten vääjäämättä aiheuttaa sen, että me saatetaan puhua joistain musiikillisista asioista vähän eri tavalla ja ratkoa myös tekniikkaa siten eri lailla.” Oppilas D:n kiinnitti huomiota siihen, että Viuluakatemiassa opettajat pystyvät jakamaan ajatuksia oppilaiden asioista. Vähälä sanoikin lähtökohtaisesti nauttivansa opetusvastuun jakamisesta. Silloin on esimerkiksi ”yhdessä voinut muiden kanssa miettiä, et miten voidaan nyt auttaa, mitkä asiat kaipaa huomiota”. Vähälä kuvaa, että hänen on vaikea eritellä Viuluakatemian vaikutuksia itseensä opettajana, koska hän on kasvanut samanlaisen koulutuksen piirissä Kuhmon viulukoulussa, ja lisäksi hän aloitti vakituisen opettamisenkin vasta samaan aikaan Viuluakatemian perustamisen kanssa, kun hän vuonna 2009 sai ensimmäisen professuurinsa. Hän kuitenkin arvioi, että kokemukset Kuhmon viulukoulusta ja Viuluakatemiasta ovat vaikuttaneet siihen, ettei hän ole mustasukkainen tai omistushaluinen oppilaistaan eikä ripustaudu heihin. Sekä Vähälä että Malmivaara kuvasivat tismalleen samaa ilmaisua käyttäen, että *oppilaat ovat opettajillaan lainassa*. Malmivaaraa Viuluakatemian on opettajana kehittänyt säännöllisin väliajoin kyseenalaistamaan ja tarkastelemaan omia näkemyksiään toisesta vinkkelistä. Hän kuvasi tätä prosessia opettavaiseksi.

Oppilaat kuvasivat suhteitaan Viuluakatemian opettajiin hyviksi. Oppilas B:n mukaan vuosien mittaan suhteista tuli hänelle hyvin tärkeitä ja C:n mielestä työskentely heidän kanssaan oli mielenkiintoista, eikä ongelmia ollut. D kuvasi suhteitaan opettajiin erittäin hyviksi: ”Arvostus oli mielestäni molemminpuolista ja pidin tunteista kovasti”, hän luonnehti. Oppilas E valitteli, että tuntien ulkopuolella viestintä tapahtui Viuluakatemian sihteerin, Airi Koivukosken välityksellä. ”Opettajien olisi aivan ehdottomasti täytynyt keskustella oppilaitensa kanssa itse”, hän koki. Oppilas G näki, että suhde opettajiin oli periaatteessa hyvä, mutta hän ei vain ollut soittajana omasta mielestään sillä tasolla, jolla olisi halunnut olla, eikä siten pystynyt näyttämään itsestään parasta viulistina. H:n suhteet opettajiin olivat hänestä oikein tuttavalliset. ”Useiden vuosien aikana ehtii tutustua oikein hyvin. En kuitenkaan vertaisi oppilas-opettaja suhdetta yhtä luottamukselliseksi kuin oman SiBan opettajan kanssa.”

4.4 Yhteistyö

4.4.1 Yhteistyö oppilaan opettajan kanssa

Oppilaat A, F ja G kokivat, ettei yhteistyö oman ja Viuluakatemian opettajan aina sujunut parhaimmalla mahdollisella tavalla. G kuvasi, että hänen opettajansa ei suhtautunut Viuluakatemiaan positiivisesti, vaan koki, että siitä on haittaa, ja että se ”häiritsee oman opettajan kanssa työskentelyä”. G katsoi, että opettajan tulisi kunnioittaa oppilaansa valintaa hakea Viuluakatemiaan. Toisaalta hän toi esiin, että Viuluakatemian opettajiltakin vaaditaan joustoa, sekä ymmärrystä siitä, että päätyön tekee kuitenkin oppilas oman opettajansa kanssa. Oppilas E koki yhteistyön puuttuneen oman opettajansa ja Viuluakatemian välillä. B:llä, C:llä, D:llä ja F:llä ja H:lla ei ollut ongelmia tässä asiassa. B kuvasi oman opettajansa ja Viuluakatemian suhdetta ideaaliksi. Oppilas C koki, että ”oli kyllä hetkiä, jolloin opettajani oli Viuluakatemian opettajien kanssa joissakin asioissa hieman eri mieltä, mutta ristiriitoja ei onneksi ollut.” H kuvaa suhdetta näin: ”Opettajani suhtautuivat Viuluakatemiaan suopeasti. Kaiken opiskelun sovittaminen yhteen ei aina onnistunut, mutta ohjelmistosuunnittelu sujui mutkattomasti yhteistyössä.”

Sekä Vähälän että Malmivaaran mielestä yhteistyö oppilaiden omien opettajien kanssa olisi voinut olla vielä tehokkaampaa, ja kursseilla annettuihin jousiharjoituksiin ja muihin täsmäharjoituksiin olisi voinut paneutua vielä paremmin. He korostivat, että osan kanssa yhteistyö sujui erittäin hyvin. Vähälä katsoo, että oppilaan oman opettajan on tärkeä ymmärtää, että Viuluakatemian ei ole vain sarja erillisiä kursseja. Niissä tapauksissa, kun opettaja ymmärsi, että kyse on yhteisestä projektista, koki Vähälä edistymisenkin olleen johdonmukaisempaa ja vauhdikkaampaa. Keskeistä yhteistyössä on Vähälän näkökulmasta yhteistyöhalukkuus, keskusteluyhteyden olemassaolo, toimiva kommunikaatio ja sen avoimuus. Vähälä lisäsi, että ”tietysti tosi hyödyllistä on, jos opettaja on paikalla kurssilla”. Vähälän mielestä tavoitteiden suhteen pitää olla samalla sivulla oppilaan opettajan kanssa, ja opettajan olisi syytä edistää kurssien välissä niitä asioita, joista kursseilla on puhuttu, esimerkiksi valvomalla, että kursseilla annetut tekniset harjoitteet tulevat tehdyksi. Malmivaara koki, että yhteistyö oppilaiden omien opettajien kanssa sujui parhaiten silloin, kun yhteistyöstä nautittiin molemmin puolin. Malmivaara katsookin, että ”me viuluopettajat voitaisiin tehdä enemmän

yhteistyötä. Hänen omia oppilaitaankin osallistui Viuluakatemiaan ja hän myönsi, ettei oman opettajan tehtävä ole niin kiitollinen kuin Viuluakatemian opettajan. Malmivaara kuvaa kokemuksen epäkiitollista puolta oppilaan oman opettajan näkökulmasta: ”Teemme karua viikoittaista arkityötä, ja periodilla jaetaan kultajyväsiä – mennään syvemmälle taiteen tekemiseen”.

4.4.2 Yhteistyö oppilaan vanhempien kanssa

Vähälän ja Malmivaaran antamat vastaukset perheen roolista olivat yhtäältä samankaltaiset, mutta toisaalta he painottivat hiukan eri asioita. Malmivaaran mielestä aktiiviset vanhemmat ovat tärkeä asia. Hyvä mittari aktiivisuudelle on se, mitä urheilevien lasten vanhemmilta edellytetään. Malmivaara katsoo, että lapsen pitäisi saada riittävä tuki kotoa, mutta ei niin, että vanhemmat puuttuisivat pedagogiikkaan. Nuorten oppilaiden kohdalla vanhempien tulee valvoa soittoläksyjen osalta, että ”läksyt on tehty”. Malmivaara kuvaa vanhempien roolia Porvoossa toimintaansa jatkavassa Viuluakatemiassa: ”Kyllä nykyäänkin on edelleen tarkoitus, että vanhemmat seuraavat tunteja ja ymmärtää, millaista kotityöskentelyä tarvitaan. Miten esimerkiksi yksityiskohtiin paneudutaan ja kuinka tämä on paljon enemmän kuin harrastus”. Vähälä toi haastattelussa vahvemmin esiin sitä, että oppilaan vanhempien tulee antaa opettajille työrauha. Vähälän mielestä vanhempien rooli on kannustaa, kustantaa ja kuljettaa. ”Ne on ne tärkeimmät. Ja sitten mahdollisimman vähän minkäänäköistä sekaantumista siihen pedagogiikkaan.” Vähälä katsoo, että tämä on hyväksi myös lapsen ja vanhemman suhteelle, jottei lapselle tule olo, että vanhemman hyväksyntä pitäisi ansaita hyvillä suorituksilla. Vähälän mielestä palautteen anto on valmentajien tehtävä; vanhempien tehtävä on ymmärtää, kannustaa ja olla tukena.

Vastaava hienoinen painotusero näkyi jo Viuluakatemian perustamistiedotteessa, jossa Malmivaara kuvasi vanhempien tehtäviä sanomalla, että ”on tärkeää, että soittoläksyjen tekoa valvotaan. Tässä asiassa nipottaminen on suotavaa. Koululaisen on opittava ottamaan vastuu opiskelusta ja hoitamaan siihen kuuluvat tehtävät. Kyllä häneltä saa vaatia sitä. Soittoläksyistä laistamiseen on helppo keksiä hyviä selityksiä. Syttymistä ei tapahdu, ellei sitä edellytetä. Opiskeluympäristön on oltava turvallinen ja riittävän haastava.” Vähälä taas luonnehti vanhempien tehtäviä: ”Vanhempien tehtävä on kehua ja kannustaa, mutta heidän ei pidä puuttua opetukseen eikä antaa lapselle

konsertin jälkeen kritiikkiä. Vain lempeää rohkaisua.” Suhde vanhempien ja Viuluakatemia välillä sujui oppilaiden valtaosan näkökulmasta hyvin. Moni kuvasi, että vanhemmat suhtautuivat hyvin ja positiivisesti Viuluakatemiaan. Oppilaat A ja E tosin olisivat toivoneet, että vanhempien ja Viuluakatemia yhteistyö olisi ollut tiiviimpää. He kokivat, että vanhempien näkökulma ei tullut riittävän hyvin kuulluksi. Oppilas H kuvasi yhteistyötä näin: ”Vanhempani suhtautuivat myönteisesti VA:han. Vaikka vanhempainiltoja ei järjestetty pysyi kotiväki [ajan] tasalla s.postin välityksellä.”

4.4.3 Yhteistyö muiden kanssa

Malmivaara harmitteli, että koulutuksellista yhteistyötä musiikkioppilaitosten kanssa oli vaikea järjestää. Esimerkiksi Sibelius-Akatemia kanssa yhteistä konserttia ei onnistuttu järjestämään. Vähälä ja Malmivaara toivat kuitenkin esiin, että Viuluakatemia järjesti konsertit Nummelassa, Helsingissä, Turussa ja – kurssitoiminnan jo päätyttyä – vuonna 2016 Tampereella.

Oman oppilaitoksen tai koulun kanssa yhteistyötä, tai erityistä tarvetta sille, ei oppilaiden mielestä juuri ollut. Oppilaat kuvasivat suhdetta ongelmattomaksi. Sibelius-Akatemialla opiskellut oppilas kuitenkin kuvasi, että ”Sibelius-Akatemiasta tuli välillä ristiriitaisia asenteita Viuluakatemian kohtaan. Ehkä eniten sen ’salamyhkäisyyden’ vuoksi.” Hän olisi toivonut enemmän yhteistyötä ulkoisten tahojen, esimerkiksi musiikkifestivaalien kanssa, sekä konsertointimahdollisuuksia ja integroitumista Suomen musiikkielämään. Hän koki Viuluakatemia säilyneen hiukan eristäytyneenä siitä. Myös B olisi toivonut lisää yhteistyötä muiden instituutioiden kanssa. Hän arveli, että jos toiminta olisi ollut avoimempaa, vielä useampi olisi halunnut sitä tukea.

4.5 Käsitteet oppijuudesta

4.5.1 Vähälän näkemyksiä lahjakkuudesta

”On paljon sellaista, mikä on synnynnäistä, ja lahjakkuus on todella tärkeä asia. Mutta toisaalta sitten, jos sillä lahjakkuudella sitä työtä ei tehdä eikä sitä jalosteta, niin sitten se ei oikeastaan ole minkään arvoista.” Vähälä katsoo edellisen sitaatin myötä, että viulistille tärkeää on (a) luontainen, synnynnäinen musikaalisuus ja ilmaisun tarve, (b) soiton ja äänenoton luontevuus ja ”klangin tajun” omaaminen sekä (c) kärsivällisyys ja kyky itsensä arviointiin, kuten myös johdonmukaiseen harjoitteluun. Nämä kolme tekijää ovat Vähälän mielestä keskeisiä jo siksi, että verrattuna esimerkiksi pianoon, on äänen muodostaminen viulua soittaessa monen erilaisen tapahtuman summa. Neljäntenä tekijänä Vähälä toi esiin fyysiset ominaisuudet, jotka yksillä sopivat viulunsoittoon paremmin kuin toisilla. Fyysisistä ominaisuuksista ainakin hermoston toiminta ja käden muoto merkkäavat. Hermoston pitää olla terve ja reagoiva mutta rauhallinen. Käteen tarvitaan nopeutta, ulottuvuutta ja joustavuutta. Fyysisten ominaisuuksien lisäksi Vähälän mielestä tietty musiikillinen lahjakkuuskin on synnynnäistä. ”Sisäsyntyinen kyky ymmärtää musiikkia ja sen lainalaisuuksia... niin se on kyllä synnynnäinen asia. Tiettyyn pisteeseen asti voidaan ikään kuin opiskelemalla ymmärtää miten musiikki toimii, mutta se sellainen vaisto, joka on täysin luonnollinen, ja joka loppupelissä on se asia, mikä yleisöä koskettaa, niin se on kyllä sitten... se on se lahja, mitä ei oikeastaan voi ansaita.” Musiikilliseen lahjakkuuteen liittyy Vähälän mielestä usein itseohjautuvuutta, ja nimenomaan oppilaan itseohjautuvuus on keskeisen tärkeä ominaisuus Viuluakatemiassa. Vähälä toi esiin vielä, että hyvät hermot esiintymistilanteessa ovat viulistille eduksi. Hänen mukaansa on kuitenkin harvinaista, että kaikki edellä mainitut asiat loksahvaisivat kohdilleen.

4.5.2 Ihanneoppilas Viuluakatemiaan

Tein haastatelluille kaksi erillistä kysymystä oppilaan ominaisuuksista. Ensimmäinen kysymykseni oli: ”Minkälaisia ominaisuuksia vaaditaan hyvältä viulunsoiton opiskelijalta?” Toinen kysymyksistäni oli: ”Millainen oppilas saa eniten irti Viuluakatemiasta?” Tavoitteenani oli saada selville, korostuvatko hyvän viulunsoiton opiskelijan ominaisuuksista tietyt Viuluakatemiassa.

Viuluakatemia perustamistiedotteessa Malmivaara kertoi asioista, joihin koesoitossa kiinnitetään huomiota: ”Koesoitossa nähdään soittajan iän ja tason suhde, kypsyys vaativaan koulutukseen sekä viulustiset ominaisuudet. Ote ja katse kertovat, onko hän sinut soittimen kanssa. Olennaista on palava halu huippuammattilaiseksi, ja se näkyy.” Vähälä kuvasi haastattelussa, että keskeistä on valmistautua kursseille erittäin hyvin, koska siten niillä voi oppia parhaiten. Malmivaara katsoo, että koulutuksen tärkeys pitää ymmärtää ja Viuluakatemia asettaa etusijalle. Haastattelussa hän kuvasi ihanneoppilasta seuraavalla tavalla: ”Kunnianhimoa on kahdenlaista... järjestyksen pitää olla oikea... Ensin pitää kunnianhimoisesti suhtautua opiskeluun, vasta myöhemmin uraan. Tarvitaan tervettä itsekritiikkiä. Ei sekään ole huono asia, että välillä vähän katsoo peiliin ja tajuaa, että vielä täytyisi paiskia töitä.” Viulistille toivotut ominaisuudet (ks. luku 4.5.2) ovat Vähälän mielestä eduksi Viuluakatemiainkin oppilaalle, mutta itseohjautuvuuden merkitys korostuu Viuluakatemiassa.

Oppilas A näki hyvän viulunsoiton opiskelijan piirteiksi kärsivällisyyden, rautaiset hermot, päättäväisyyden ja ehtymättömän uteliaisuuden. Viuluakatemiasta eniten irti saa hänen mielestään oppilas, joka on ahkera ja päättäväinen, mutta ei avoimesti kyseenalaista auktoriteetteja. B:n mielestä hyvällä viulunsoiton opiskelijalla on itsekriittisyyttä, intohimoa, uteliaisuutta ja kunnianhimoa, ja Viuluakatemiasta eniten irti saa oppilas, jota ”kiinnostaa monenlaiset mielipiteet, ja [joka] kokeilee mielellään erilaisia ideoita”. C katsoi, että kumpaankin kohtaan pätevät samat neuvot: ”Intohimoisuutta, uteliaisuutta, aktiivisuutta, kärsivällisyyttä sekä tietynlaista itsekriittisyyttä (– –) tarvitaan kummassakin yhtä lailla”. D kuvasi viulunsoiton ihanneoppilaan ominaisuuksia: ”Omatoimisuutta, avoimuutta, pitkäjänteisyyttä ja ahkeruutta. Myös luovuutta! Taitoa heittäytyä, vaikka hetken näyttäisikin `tyhmältä`. Musikaalisuutta myös, tietysti. Nopeutta.” Viuluakatemiasta taas suurimman hyödyn saa hänen mielestään omistautunut oppilas, joka on valmistanut ohjelman hyvin ennen kurssille tuloa. Oppilas E kokee, että innostus ja motivaatio on tärkeää viulunsoiton opiskelijalle. Viuluakatemiassa oppilaan ominaisuudet eivät hänen mielestään ole

keskeisiä, vaan opettajien taso ja pedagogiset taidot. F katsoi, että epäonnistumisen sieto ja ”itse musiikin pitäminen tärkeimpänä asiana koko soitossa” on viulistille keskeistä. Viuluakatemiasta hänen mukaansa eniten irti saa oppilas, joka on riittävän vanha oppimaan muiden tunteja kuuntelemalla. Oppilas G:n mielestä viulisti tarvitsee ”heittäytymistä, musikaalisuutta, treenimotivaatiota, kärsivällisyyttä ja kylmähermoisuutta.” Viuluakatemiasta eniten irti saa ”joustava, ja uusia ulottuvuuksia soittoonsa haluava”. H peräänkuulutti seuraavia ominaisuuksia hyvältä viulunsoiton opiskelijalta: ”Innokkuus musiikkia kohtaan – Palo soittaa viulua – Kehittymisen halu – Virheistä oppimisen taito – Itselleen nauramisen taito – Hyvä käsien kordinaatiokyky (sic).” Viuluakatemiasta suurimman hyödyn saa hänen mielestään soitosta innostunut ja hyvin valmistautunut oppilas.

4.5.3 Milloin oppilaaksi Viuluakatemiaan?

Oppilaat kokivat 10–16-vuotiaiden olevan sopivassa vaiheessa aloittaakseen opinnot Viuluakatemiassa. Vähälä ja Malmivaara taas toivat kumpikin vastauksissaan esiin, että 10–12-vuotiaat voisivat aloittaa Viuluakatemiaan. Malmivaara ajatteli aiemmin, että hyvä ikä aloittaa Viuluakatemiassa olisi 14-vuotiaasta ylöspäin, mutta sittemmin hän on tullut siihen tulokseen, että mikäli perheen tuki on riittävää, jo 10–12-vuotiaana on sopiva aika aloittaa. Vähälä kokee, että yksi mahdollisista ihanteellisista ajankohdista aloittaa Viuluakatemia olisi 10–11-vuotiaana, mikäli tekniikka on terveellä pohjalla, ja lapsi on riittävän kypsä. Hän itse oli 11-vuotias aloittaessaan Kuhmon viulukoulussa.

Oppilaiden näkemykset Viuluakatemiaan aloittamisen ihanteellisesta vaihtelevat paljon, mutta tämän otoksen perusteella oppilaat pitivät ihanteellista ikää hiukan opettajien määrittämää ikää korkeampana. Oppilaat A, B, C ja D asettivat ikähaarukan 13–16 vuoteen. A:n mukaan 14–15 voisi olla sopiva ikä. B:n ja C:n mukaan noin 13-vuotiaana aloittaminen olisi ihanteellista. D katsoo, että eri-ikäiset saavat erilaisia asioita Viuluakatemiaan tapaisesta koulutuksesta, mutta 13–16-vuotiaana olisi sopiva aika aloittaa. Oppilaiden A ja F mukaan jopa 10-vuotiaat voivat hyvin aloittaa, kunhan vanhemmat pääsevät kuuntelemaan opetusta. G ja H kokivat olleensa liian nuoria, mutta toteavat sen riippuvan luonteesta ja taitotasosta. H arvioi, että jos olisi aloittanut myöhemmin, hän olisi ”osannut kunnioittaa kaikkea tarjontaa enemmän.” Eräs nuorimmista koesoitossa valituista kuvaa omaa aloittamisikänsä näin: ”Minulle ajoitus

oli täydellinen. Aloitin sen ikäisenä, kun itselleni oli todella tärkeää saada vertaistukea motivaationi kannalta. Opinnot loppuivat juuri kun aloin kokea itseni entistä itsenäisemmäksi muusikoksi.”

4.6 Tulevaisuus

4.6.1 Musiikinopetusjärjestelmästä

Vuonna 2009 Viuluakatemian perustaminen oli ajankohtaista, koska lahjakkaat nuoret viulunsoitonopiskelijat tarvitsivat lisäopetusta, ja Sibelius-Akatemian nuorisokoulutus oli paineen alla. Nuorisokoulutukseen ei ollut tulossa lisäsatsauksia, päinvastoin. Viesti opettajakentältä oli, että lisäopetusta tulisi antaa, Malmivaara kuvaa. Kesän musiikkileirit eivät tätä tarvetta täysin tyydyttäneet. ”Ympärivuotinen tehostus tuli silloinkin tarpeeseen”, Malmivaara katsoo. Tarve on ollut olemassa ainakin 1980-luvulta lähtien, jolloin Kuhmon viulukoulu perustettiin. Malmivaara arveli, että sen perustamisen taustalla oli halu nostaa viulunsoiton tasoa ja päästä lähemmäs kansainvälistä kärkeä. Tarve lisäopetukselle ei kuitenkaan hänen mielestään ole pienentynyt 2010-luvulla, päinvastoin. Vuonna 2009 Malmivaara luonnehti Viuluakatemian perustamistiedotteessa silloista asiainlaitaa: ”Tilanne on Suomessa tänään samanlainen kuin 1980-luvun lopulla. Ammattiopiskelijoiden yleistaso on laskenut viime vuosina. Korkeakouluopintoja aloittavien viulistien perustekniikassa on usein huomattavia puutteita. Niiden korjaaminen aikuisena on vaikeaa, jopa myöhäistä.” Haastattelussani Malmivaara toi esiin, että musiikkioppilaitoksissa voidaan tarjota peruspaketti, mutta todella lahjakkaat ihmiset jäävät helposti huomiotta. Hän epäilee, että tämä asia on urheilussa ”paremmissa kantimissa”.

Vähälä toivoisi musiikkiopistoille lisää resursseja, ja että niiden myötä musiikkiopistotasollakin voitaisiin panostaa nykyistä enemmän niihin lapsiin, joiden kohdalla on nähtävissä, että musiikista voisi mahdollisesti tulla ammatti. Malmivaara kehittäisi musiikkiopistojärjestelmää tasoryhmien suuntaan. Perustasolle pääsisivät kaikki, ja se olisi oiva vaihtoehto niille, jotka haluavat viulusta jatkossakin vain harrastuksen, ja joille viulu on vain yksi kenties lukuisista harrastuksista. Soittotunteja olisi vähemmän kuin nykyisin. Keskitaso vastaisi nykyistä ”peruspakettia”. Ylimmällä

tasolla oleville annettaisiin oikea ”kunnon koulutuspaketti”. ”On selvää, ettei kaikista tarvitse tulla huippuammattilaisia, mutta kaikille pitäisi suoda se mahdollisuus. Joka ikiselle!”, Malmivaara kuvaa.

4.6.2 Kehitysehdotuksia Viuluakatemiaan

Sekä Vähälä että Malmivaara toivat esiin, että näin jälkikäteen katsottuna saattoi olla virhe pitää opetus täysin maksuttomana vuosien 2009–2015 Päivölässä toimineen Viuluakatemiaan aikana, jolloin ainoastaan matkat kurssipaikalle sekä majoitus ja ruokailu Päivölässä maksoivat oppilaiden perheille. Perustelut maksujen perimiselle olivat kummallakin samat: Yhtäältä maksu opetuksesta olisi vaikuttanut Viuluakatemiaan talouteen positiivisesti ja kenties mahdollistanut toiminnan jatkumisen pitempään kuin mitä yksinomaan Suomen Kulttuurirahaston antamien apurahojen turvin oli mahdollista. Toisaalta he arvelivat, että oppilaat ymmärtäisivät opetuksen arvon paremmin, mikäli siitä perittäisiin pieni maksu. Kumpikin toi vielä esiin, että lahjakkaat nuoret opiskelijat saavat itsekin apurahoja eri lähteistä. Mihin tahansa urheiluun verrattuna Porvoossa kurssimaksuun toimivan Viuluakatemiaan kustannukset ovat kuitenkin joka tapauksessa pieniä, Malmivaara katsoo.

Pyysin haastattelussani oppilailta kehitysehdotuksia Viuluakatemiaalle. Osa oppilaista löysäisi kuria antamalla oppilaille lisää järjestyksenpidollisia vapauksia ja luottamalla oppilaiden itsenäiseen työskentelyyn enemmän. Kolmen oppilaan mielestä kommunikaatiota oppilaiden ja opettajien välillä voisi parantaa. Oppilas A kokee, että ”olisi mielestäni tärkeää, että jokaiselle opiskelijalle annettaisiin mahdollisuus puhua opettajien kanssa siitä, mitä he itse haluavat viulunsoitolta ja musiikilta ja kuinka Viuluakatemia voisi tässä kutakin parhaiten tukea.” B:n ja D:n mielestä yhteistyötä ulkopuolisten instituutioiden kanssa voisi lisätä. Myös oppilas H kaipaisi kontaktien luomista musiikkielämään. Toimintamallia hän muuttaisi siten, että pysyvien opettajien lisäksi kursseilla kävisi myös vierailevia opettajia, ja kursseilla olisi laaja-alaisempaa muusikoksi kasvamista vaikkapa kamarimusiikin opettamisen muodossa. Hän myös lisäisi konserttien lukumäärää esimerkiksi järjestämällä konsertin jokaisen kurssin jälkeen.

4.6.3 Neuvoja tuleville tekijöille

Viuluakatemiaan kaltaista instituutiota perustavia Vähälä kehottaa pitämään toimintamalli yksinkertaisena: ”Niin vähän liikkuvia osia kuin mahdollista”. Malmivaaran mielestä keskeistä on rahoitus. ”Pitää olla hyvät suhteet rahaihmissiin”, hän kuvaa.

Keskeisin neuvo Viuluakatemiaan oppilaaksi saapuvalle on opetuksen ja toiminnan tärkeyden ymmärtäminen. ”Asettakaa koulutus etusijalle”, Malmivaara neuvoo. Vaikka opetuksesta perittäisiin kurssimaksua, kuten Porvoossa nykyään, keskeistä on ymmärtää, että oppilaat eivät saa sanella, milloin he tulevat tai jättävät tulematta kursseille. ”Järkevät vanhemmat ymmärtävät, ettei tämä ei ole mikään harrastajien viihtymisleiri, vaan täällä todella taotaan ja viedään asioita eteenpäin ammattimaisella meiningillä. ”Kursseista saa eniten irti, jos niille on valmistautunut todella huolellisesti, Vähälä neuvoisi uusia oppilaita. Levon merkitystä ja työrauhan antamista muille ei sovi hänen mielestään kursseilla väheksyä, mutta vertaistukea kannattaa hyödyntää toisten tunteja kuuntelemalla ja toisten kanssa keskustelemalla. Vähälän mielestä oppimisprosessiin Viuluakatemiassa kannattaa suhtautua vakavasti mutta rennosti. ”Luottaa siihen prosessiin, luottaa niihin valmentajiin ja siihen, että koska jokaisella kehittyminen menee eri vauhdissa kuitenkin, niin että se menee hyvin, jos vaan itse satsaa siihen. Eikä tarvitse huolestua siitä, jos esimerkiksi joku asia vie kauemmin kuin kaverilla.”

Kysyin oppilailta, tekisivätkö he jotain toisin, jos aloittaisivat Viuluakatemiaan oppilaina nyt. Oppilas A kertoo, että kuuntelisi lisää muiden tunteja ja kommunikoisi omat oppimistapansa suoremmin opettajille. Oppilaat B, C, D, E ja F eivät muuttaisi mitään suuresti. G koki olleensa liian nuori Viuluakatemiaan: ”En ollut löytänyt vielä sitä parasta harjoittelumotivaatiota, joka heijastui tietenkin sen ajan tekniseen osaamiseeni.” H olisi valmistautunut paremmin jokaiselle kurssille ja vaatinut myös omaa opettajaansa preppaamaan häntä paremmin kursseja varten. Lisäksi hänkin kuuntelisi enemmän muiden tunteja, jos nyt saisi uuden mahdollisuuden.

Oppilaat antoivat seuraavia vinkkejä tuleville oppilaille:

”Kehottaisin keskittymään ystävyys-suhteiden luomiseen muiden viulistien kanssa, pelaamaan yhteen hiileen ja kuuntelemaan muiden tunteja. Toisaalta kehottaisin myös keskittymään vain ja ainoastaan omaan tekemiseen, ja vain itsensä kanssa kilpailemiseen, eikä vertailemaan itseään muihin.”

”Nauti, harjoittele, kuuntele, keskustele, ota selvää.”

”Avointa mieltä. Muistiinpanot auttavat! Kannattaa myös harjoitella ohjelmisto hyvin ennen kurssia, ja kurssin aikana ottaa kaikki irti mahdollisuudesta kuunnella muiden tunteja ja inspiroitua toisten soitosta.”

”Kuuntele ja kokeile mitä opettajat sanovat, kirjoita ne ylös, mutta viime kädessä soita kuten itse sillä hetkellä koet omaksi. Myöhemmin voit palata ohjeisiin ja ehkä muuttaa mielipidettä asian kypsyttyä. Kuuntele muita oppilaita aina kun voit: opit heistä ehkä enemmän kuin omalla tunnillasi.”

”Kyse on omasta kehityksestäsi, joten kuuntele tarkasti omia fiiliksiä, ja puhu halutessasi kokemuksista muiden oppilaiden kanssa. Ajatuksia jakamalla oppii todella paljon.”

”Ole valmistautunut hyvin – Ota pianonuotit mukaan – Kuuntele tunteja – Kysy miksi ja miten opettajalta – Syö sipsiä.”

5 POHDINTA

5.1 Lahjakkuuksista

Tutkimuskirjallisuudesta ja haastatteluista käy ilmi, että lahjakkuudet ovat ryhmä, johon tulisi panostaa kuten muihinkin ryhmiin, jotta kaikki saisivat tasoaan vastaavia haasteita ja voisivat kehittyä täyteen inhimilliseen potentiaaliinsa. Tutkimuskirjallisuuden valossa näyttää siltä, että moni kielteinen käsitys lahjakkaiden erityisopetusta kohtaan on virheellinen. Yksi tällainen on, että erityislahjakkuudet kehittyisivät huipputasolle joka tapauksessa, olosuhteista riippumatta. Csikszentmihályin mukaan lahjakkuus on harvinaista ja suurin osa siitä hukataan.

Vaikuttaa kuitenkin siltä, että lahjakkuudet kehittyvät eri tahtiin; liian varhainen ja varsinkin liian lopullinen jako lahjakkaisiin ja ei-lahjakkaisiin voi hukata jopa enemmän potentiaalia kuin nykyjärjestelmä. Esimerkiksi urheilussa varhaista fyysistä kehitystä voidaan erehtyä pitämään lahjakkuutena, jolloin osa lahjakkuuksista hukataan väärin kriteerien perusteella (Lähtie 2013, 19). Viulunsoitossa taas nopean kasvun vaiheet voivat aiheuttaa tilapäistä haittaa motorisille valmiuksille. (Nivbrant Wedin, Beihammerin et al. 2013 mukaan). Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö mitään tarvitsisi tehdä ja lahjakkuudet voisi jättää oman onnensa nojaan. Jos hyväksymme Csikszentmihályin näkemyksen, jonka mukaan lahjakkuus on harvinaista ja suurin osa siitä hukataan, järjestelmän muuttamisen edellytyksenä ei pitäisi olla aukottoman ja täydellisen järjestelmän luominen, vaan tarkastelua pitäisi suorittaa siitähän näkökulmasta, että hukattaisiinko lahjakkuutta *vähemmän* ja minkälaisessa mallissa lahjakkuutta hukattaisiin kaikista vähiten.

Malmivaaran mielestä musiikkioppilaitoksissa vaarana on, että keskinkertaisuutta vaalitaan. Savonmaan haastattelussa vuonna 2009 hän kuvasi viulua vaativaksi soittimeksi, jonka parissa ”vitsa on väännettävä nuorena” ja lisäsi: ”Musiikkiopistojen resurssit eivät yksinään riitä huolehtimaan lahjakkuuksista” (Maria Loikkanen, Savonmaa 2009). Vähälä taas kuvasi musiikkioppilaitosten resursseja Satakunnan kansan haastattelussa vuonna 2017: ”Musiikkioppilaitosten opetuksen määrä ei riitä mihinkään”. Artikkelissa luonnehditaan, että vain satsaamalla lahjakkuuksiin ja antamalla heille lisäopetusta ”kasvaa uusia huikeita viulisteja” (Jarmo Huida, Satakunnan kansa 2017). Malmivaara arveli haastattelussani, että urheilussa

lahjakkuuksien etsintään ja koulutukseen panostetaan paljon enemmän kuin mitä musiikin saralla tehdään, ja lähdeaineistoni perusteella näin näyttäisi todella olevan (ks. esim. Lähtie 2013). Pohdinnat lahjakkuuksien opettamisen laajemmista yhteiskunnallisista ja eettisistä seurauksista olen kuitenkin rajannut työn ulkopuolelle.

5.2 Herkkyyskausista

Vähälän ja Malmivaaran mielestä 10–12-vuotiaat voisivat aloittaa Viuluakatemiaan kaltaisessa huippukoulutuksessa. Niinpä se vertautuisi esimerkiksi Suomen taitoluisteluliiton yksinluistelijoiden projektiryhmään, joka on suunnattu 9–13-vuotiaille, ja nuorten maajoukkueeseen, joka on suunnattu alle 16-vuotiaille. Motoriikan ja lajitaitojen kehittämiseksi otollisin aika näyttäisi olevan 7–15- ja erityisesti 9–12-vuotiaana (ks. Beihammer et al. 2013), joten Viuluakatemia pääsisi vaikuttamaan vielä tähänkin herkkyyskauteen, vaikkakin Vähälän mielestä tekniikan pitäisi olla terveellä pohjalla jo Viuluakatemiaan tultaessa. Vaikuttaisi tutkimusten perusteella siis toivottavalta, että viulunsoiton tekniikka olisi mahdollisimman pitkällä 15-vuotiaaksi mennessä. Tästä huolimatta viulu ei kuitenkaan ole yhtä varhaisen kehittymisen laji kuin esimerkiksi taitoluistelu, vaan viulunsoittajan uran huippu voi osua laajalle ikähaitarille ja Uusikylän mukaan huippu saavutetaan tyypillisesti noin 30–40-vuotiaana. Eri-ikäiset saavat Viuluakatemiatakin eri asioita eri suhteessa, kuvasi eräs oppilas.

Pirre Maijalan tutkimuksessa noin 11-vuotiaana suuri osa huippumuusikoista koki vahvan emotionaalisen, musiikkiin liittyvän kokemuksen, jota Maijala nimitti *kristallisoivaksi kokemukseksi*. Sen myötä motivaatiosta tuli omakohtaista, ja soittaja ymmärsi sekä haluavansa että myös kykenevänsä pääsemään huipulle. Tästä alkoi *soittouraan ankkuroitumisen vaihe*, kun soittotunnit ja harjoittelu alkoivat määrittää arkea. Juuri tämän vaiheen pedagogista tuli ratkaisevan tärkeä oppilaan soittouran kannalta. Soittouraan ankkuroitumisen vaihe kesti Maijalan arvion perusteella keskimäärin 17-vuotiaaksi saakka, jonka jälkeen alkoi soittouran kolmas vaihe, jonka Maijala nimesi *harjoitus tekee mestarin*. Tässä vaiheessa soittajat opiskelivat huippumuusikoiden tai mestaripedagogien johdolla. Suhde musiikkiin muuttui yksilölliseksi ja persoonalliseksi. Painopiste siirtyi tekniikan opiskelusta musiikin opiskeluun, mikä vaikuttaa olevan herkkyyskausiteorioidenkin näkökulmasta

perusteltua. Voisi siis kuvailla, että viimeistään tässä vaiheessa oppimiskäsitys muuttuu behavioristisesta mestari–kisälli-mallista, jossa opettaja mekaanisesti siirtää tietoa oppilaalleen, yhä vahvemmin konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen, jossa oppilas nähdään aktiivisena toimijana, joka luo omia merkityksiä. Vähälän ja Malmivaaran ajatus Viuluakatemia aloittamisesta 10–12-vuotiaana näyttäisi osuvan siis samoihin aikoihin Maijalan kuvaaman kristallisoivan kokemuksen kanssa. Tämä kokemus kristallisoisi nuorille tavoitteet ja niiden vaatimukset, ja ajoittuisi soittouraan ankkuroitumisen vaiheen alkuun. Viuluakatemiassa ei mielestäni kuitenkaan ole selkeää eroa soittouran toisen (*soittouraan ankkuroitumisen*) ja kolmannen (*harjoitus tekee mestarin*) vaiheen välillä, vaan Viuluakatemia toimintamalli edellyttää oppilaalta jo varhain oman persoonallisen äänensä löytämistä. Ominaista Viuluakatemialle on, että nuoret viulistinalut saavat kotiseudultaan käsin pääsyn mestaritason opetukseen, jonka saaminen muutoin olisi saattanut edellyttää muuttoa kotimaan sisällä, tai jopa ulkomaille.

5.3 Viuluakatemia tehtävistä

Muistelen, että Viuluakatemiassa järjestettiin kerran keskustelutilaisuus, jossa kukin sai omalla vuorollaan palautetta opinnoistaan Vähälältä ja Malmivaaralta sekä suullisena että kirjallisena. Minun toivottiin tuolloin lisäävän harjoittelumääriäni jo senkin takia, että sormeni saisivat tarpeeksi motorista harjoittelua. Musiikillisista asioista kehuttiin kykyäni laittaa musiikkiin paljon yksityiskohtia, mutta pyydettiin kiinnittämään enemmän huomiota kokonaisuuden hallintaan. Lisäksi pyydettiin huomioimaan, etten toteuttaisi esteettisiä ideoita liikaa kvaliteetin kustannuksella. Tutkimukseeni osallistuneiden oppilaiden vastausten perusteella tällaisia keskustelutilaisuuksia tavoitteista ja oppimistyyleistä olisi kaivattu enemmänkin. Yllättävän moni haastateltava oppilas kertoi, ettei oikeastaan tiennyt hakiessaan, millainen Viuluakatemia on, ja osalle vaatimustaso tuli yllätyksenä. Oppilailla oli toiveita avoimemmasta kommunikaatiosta ja paremmasta verkostoitumisesta Suomen musiikkielämään. Koettujen kommunikaatio-ongelmien yhtenä selittävänä tekijänä vaikutti olevan, ettei oppilailla ollut aina selvää, kenen puoleen pitäisi kääntyä, jos heillä olisi opintoihinsa liittyviä kysymyksiä tai huolia; oman opettajan, jonkun Viuluakatemia opettajan vai Viuluakatemia sihteerin Airi Koivukosken puoleen. Yksi

haastatelluista toivoi, että kursseilla olisi käynyt vierailevia opettajia ja opetus olisi ollut laaja-alaisempaa, sisältänyt vaihtuvuutta opettajistossa ja enemmän kamarimusiikkia. Vähälän ja Malmivaaran haastatteluiden ja Viuluakatemian perustamistiedotteen perusteella vaikuttaa kuitenkin olleen heiltä tietoinen ratkaisu keskittyä siihen, missä he ovat kokeneet tarpeen olevan suurin ja siihen, mikä on kaiken viulunsoiton pohja muusikkouden lajista riippumatta, eli taitoon soittaa viulua. Itse olen kokenut aktiivisille kamarimusiikin soittajille kyllä järjestyneen runsaastikin kamarimusiikkiopetusta ja -leirejä esimerkiksi Sibelius-Akatemiassa. Sen sijaan lisäviulutunteja ei saa. Viuluakatemian kursseilla myös usein oli pianisti ja sitä kautta opastusta kamarimusiikkiin ja yhteissoittoon sai mielestäni yllättävänkin paljon. Vähälän mielestä on hyvä pitää toimintamalli mahdollisimman yksinkertaisena, jotta liikkuvia osia olisi mahdollisimman vähän. Sekä Vähälä että Malmivaara luonnehtivat toimintamallin olleen sama kuin Kuhmon viulukoulussa, eli kolme opettajaa, ja Malmivaaran sanoin ”sama kiinteä porukka vuodesta toiseen mielellään”. Tämä tosin saattoi Viuluakatemiassa hämärtyä ensimmäisen vuoden aikana, kun Vähälän ja Malmivaaran rinnalla kolmantena opettajana toimi kolme eri opettajaa, Chumachenko, Haapanen ja Grubert. Itse koin, ettei Viuluakatemia korvannut musiikkioppilaitosta, muttei myöskään mestarikursseja, ja käsitykseni onkin, että muutkin oppilaat kävivät aktiivisesti myös tavanomaisilla mestarikursseilla.

5.4 Tavoitteet, työ ja yhteistyö

Viuluakatemian perustamistiedotteessa luonnehdittiin, että Viuluakatemiassa lahjakkuudet hioutuvat timanteiksi, ja Vähälä täsmensi, että Viuluakatemia haluaa ”tarjota nuorille edellytykset päästä tasolle, jossa he voivat itse valita omimman muusikkouden lajinsa”. Tavoitteet oli siis asetettu todella korkealle jo ennen koesoittoa. Uusikylän (2020) mukaan kaikkien ei suinkaan tarvitse pyrkiä huipulle, mutta ”jokaisen pitää saada pyrkiä alansa huipuksi, jos se tuottaa aitoa iloa ja rikastuttaa elämää” (Uusikylä 2020). Lahjakkuuden ja työnteon suhdetta Vähälä kuvaa hyvin samaan tapaan kuin Émile Zola. Vähälän mielestä lahjakkuus on hyvin tärkeää, muttei minkään arvoista ilman työnteoa. Émile Zolaa siteeraten: ”Taiteilija ei ole mitään ilman lahjakkuutta, lahjakkuus ei ole mitään ilman työtä” (Zola, Uusikylän 2020 mukaan). Uusikylä (2020) kirjoittaa: ”Lahjakkaasta lapsesta kehittyy lahjakas aikuinen vain

opiskelemalla ja harjoittelemalla ahkerasti niitä erityisalvoja, jotka hän kokee omakseen” (Uusikylä 2020). Moni haastattelemani oppilas toi ilmi, että Viuluakatemiaan kurssit rytmittivät hyvin lukuvuotta ja olivat hyviä välitavoitteita. Uusikylän (2020) mukaan menestyneimmät ovatkin kyenneet sisäistämään välitavoitteita ja kokevat niiden saavuttamisen palkitsevaksi (Uusikylä 2020). ”Tavoitteenasettelussa niin lyhyentähtäimen kuin pitkänähtäimen tavoitteet ovat tärkeitä” (mm. Gould 2006, Lähtien 2013, 31 mukaan).

Etenkin nuoremmat oppilaat korostivat vertaistuen merkitystä itselleen. Kuopion viulukilpailussa 1. palkinnon vuonna 2015 voittanut Tami Pohjola kertoi Helsingin Sanomien haastattelussa vuonna 2015, että ”kamppailin viulun kanssa yläasteelle saakka. Se helpotti, kun menin oppilaaksi Viuluakatemiaan. Siellä tapasin sellaisia ihmisiä, joilla on musiikista samanlaisia ajatuksia kuin minulla.” (Samuli Tiikkaja, HS 2015.) Uusikylä toteaaakin, että ”pahinta lapsen kannalta on erilaisuuden tunne, se että ei ole henkisiä ikätovereita, joiden kanssa voi puhua samaa kieltä, jotka ovat kiinnostuneita samoista asioista ja jotka hyväksyvät ja ymmärtävät” (Uusikylä 2020). Morgan & Giacobbin (2006) mielestä harjoittelutovereista ja valmentajista tulee urheilijalle ikään kuin korvikeperhe silloin, kun harjoittelu muuttuu intensiivisemmäksi ja oikean perheen rooli urheilussa pienenee (Morgan & Giacobbi 2006, Rönkön & Suokon 2009, 30 mukaan).

Vähälä ja Malmivaara arvelivat haastatteluissa, että pieni kurssimaksu saattaisi motivoida opiskelijoita. Suhtaudun tähän varauksellisesti oppilaiden nuoren iän takia. Sen sijaan voi olla, että maksu panisi harkitsemaan osallistumisen jatkamista niissä tilanteissa, joissa oppilas, hänen perheensä ja opettajansa kokevat, että toimintamalli ei syystä tai toisesta sovi oppilaalle, yhteistyö ei toimi tai henkilökemioissa on ongelmia. Kynnys luopua maksuttomasta lisäopetuksesta saattaa olla liian korkea.

Viuluakatemiassa, jossa oppilaalla saattaa hyvinkin olla neljä opettajaa tavanomaisen yhden sijasta, näyttäisi olevan tavallistakin tärkeämpää, että vanhemmat luottavat pedagogiseen prosessiin ja pysyttelevät sen ulkopuolella. Yhtä keskeisiä tekijöitä menestykselle opinnoille Viuluakatemiassa vaikuttivat haastattelujen perusteella olleen hyvä yhteistyö oman opettajan ja Viuluakatemiaan välillä, sekä se, että Viuluakatemia toiminta ja vaatimustaso vastaavat oppilaan odotuksia.

Kari Uusikylä katsoo, että liian vaativalla kotikasvatuksella lahjakkuus voidaan jopa tuhota (Uusikylä 2020). ”Ravinnon puute, kuivuus, liika kastelu tai ylenmääräinen apulannoitus tuottavat kituvia, lakastuvia kasveja, jotka eivät koskaan puhkea kukkaan,” hän kuvaa. Vähälän tapaan Uusikylä kuvaa liian vaativan kasvatuksen ongelmia: ”Lapsi voi oppia, että kelpaa kasvattajalle vain suoritustensa avulla, eikä hänellä ole arvoa omana itsenään.” Seuraavassa kuvassa, joka on Kari Uusikylän kirjasta *Lahjakkuus*,

Uusikylä muistuttaa vanhempia vanhempien roolista ja lahjakkaan lapsen kasvattamisen tyypillisistä karikoista. Ohjeet sopivat mielestäni erinomaisesti ohjeeksi myös viulunsoittoa tavoitteellisesti soittavan lapsen vanhemmille:

Muistilista vanhemmille

- Kunnioita ja arvosta jokaista lasta.
- Keneltäkään ei pidä vaatia aina täydellisyyttä ja voittamista. Jokaisella on oikeus epäonnistua.
- Lapsen hyväksymistä ei saa kytkeä menestykseen, ei koulussa eikä harrastuksissa.
- Kun lapsi yrittää parhaansa, se riittää.
- Anna lapsesi harrastaa itsenäisesti. Tue, mutta älä puutu kaikkeen.
- Pysy kaukana pelikentän reunalta. Anna valmentajan valmentaa.
- Älä syytä valmentajia tai opettajia, jos lapsesi ei menesty.
- Käyttäydy ihmisiksi, jos haluat, että lapsesi osaa käyttäytyä.
- Älä vaivaa valmentajia tai opettajia liikaa vapaa-aikana.
- Älä kilpaile muiden vanhempien kanssa siitä, kenellä on paras lapsi.
- Älä vaadi voittoja tai nopeaa edistymistä.
- Anna lapsen lopettaa harrastus, kun aika on.
- Älä tyrkytä uusia harrastuksia, jos vanha ei tuo nopeasti tulosta.
- Älä pakota.
- Neuvo, kannusta ja iloitse lapsen ilosta äläkä vain saavutuksista.

Kuva 2. *Muistilista oppilaan vanhemmille* (Uusikylä 2020).

Oppilaat eivät kokeneet koulunkäynnin haitanneen osallistumista Viuluakatemiaan, mutta koulu ei heidän mielestään myöskään ollut prosessissa läsnä. Vastauksista piirtyi kuva, että koulunkäynti ja erityislahjakkuuden kehittäminen olivat oppilaille kaksi erillistä projektia. Lehtosen (1994) sanoin tällaisissa tilanteissa koulu ei estä eikä tue lahjakkuuden kehittymistä, mutta oppilas saattaa kuitenkin saada vapaata koulusta lahjakkuuden kehittämistä varten (Lehtonen 1994, Toivasen 2012, 47 mukaan).

5.5 Yhteenveto

Vähälä koki, että eristäytyminen Kuhmon viulukoulussa oli Viuluakatemiaa täydellisempää. Tämä on uskoakseni totta muussakin kuin maantieteellisessä mielessä. Älypuhelimet ja muut älylaitteet ovat sitten Kuhmon viulukoulun päivien tuoneet informaatiotulvan kaikkialle, eikä Kuhmon Lentiirassakaan enää näin ollen päästäisi täydellisen keskittymisen tilaan, jossa mitään muuta tekemistä kuin viulunsoitto ei olisi. Vaikka viihdekäyttöön tarkoitettut tietokoneet kehoitettiin jättämään kotiin, ei älypuhelimien takavarikoinnista käyty keskustelua. Eräs oppilas kuitenkin kuvaili, että Viuluakatemiassa sai silti paremmin keskittyttyä viulunsoittoon, eikä tarvinnut huolehtia ”kaiken maailman ilmoittautumisista jne.” Howard Gardner on todennut, että ellei rauhalliseen, luovaan ideoiden kypsyttelyyn ole aikaa, seurauksena on yksinkertaisesti tyhmyyden lisääntyminen (Gardner, Uusikylän 2020 mukaan).

Sekä Vähälä että Malmivaara toivoivat haastattelussa, että oppilaan oma opettaja olisi mahdollisuuksien mukaan paikalla kursseilla. Vähälä kuitenkin sanoi ymmärtävänsä, että se ei aina onnistu. Keväällä 2020 on myös musiikin opettaminen jouduttu siirtämään etäyhteyksin tapahtuvaksi uuden koronaviruksen (SARS-CoV-2) aiheuttaman koronavirustaudin (COVID-19) takia. Musiikin opettamiseen etäyhteydet eivät sovi optimaalisesti jo äänenlaadunkaan takia, mutta pitäisikö Viuluakatemiassa jatkossa harkita viulutuntien seuraamisen mahdollistamista oppilaan omalle opettajalle ja vanhemmille etänä?

Vähälä kuvasi Viuluakatemian opetusfilosofiaa hyvin konstruktivistiseen tyyliin sanoen, että opetusfilosofia on antaa oppilaalle informaatiota useista eri lähteistä, jotta hän joutuu *prosessoimaan* saatua informaatiota, joutuu väkisinkin *muokkaamaan* siitä synteesin, joka palvelee juuri häntä itseään, ja *löytämään* oman näkemyksensä. Hän myös katsoi sen olevan yksi suurimmista hyödyistä oppilaalle, mikäli tämä on ”yhtään itseohjautuva”. Opettajan ja oppilaan suhteista yleisemmin puhuttaessa sekä Vähälä että Malmivaara toivat esiin, että opettajan ei tulisi olla omistushaluinen oppilastaan kohtaan, vaan oppilaat ovat *lainassa*. Tulkitsen näiden kommenttien valossa, että oppilas nähdään Viuluakatemiassa aktiivisempana toimijana kuin puhtaassa mestari–kisälli-mallissa. Kuten tutkimuskirjallisuudessa (ks. Beihammer et al. 2013) arveltiin, ei oman äänen löytäminen ollut oppilaiden mielestä helppoa, vaan se oli monen mielestä yksi Viuluakatemian suurimmista kehityshaasteista. Oppilaat kuvasivat sen olleen kasvattava prosessi.

Oppilaat kehuivat ryhmähenkeä ja vertaistukea sekä mahdollisuutta keskustella toisten oppilaiden kanssa oppimiseen liittyvistä kysymyksistä. Vähälä ja Malmivaara kiittivät opettajien keskinäistä yhteistyötä. Malmivaara katsoo, että Viuluakatemia antoi hänelle mahdollisuuden kyseenalaistaa ja päivittää omia näkemyksiään. Vähälä nauttii opetusvastuun jakamisesta, koska silloin on ”yhdessä voinut muiden kanssa miettiä, että miten voidaan nyt auttaa, mitkä asiat kaipaa huomiota”. Tämä opettajien keskenään käymä dialogi paljastui haastatteluissa toimintamallin hyödyksi, johon en osannut oppilaan perspektiivistä kiinnittää tarpeeksi huomiota ennen tätä seminaarityötä. Sekä Vähälä että Malmivaara kehuivat yhteistyön toimineen erinomaisesti Grubertin ja heidän kahden kesken. Yhteistyötä edesauttoi myös se, että Malmivaaran mukaan kolmikun ”suuret linjat olivat aika lailla samat”, ja Vähälän mielestä heidän kolmen välillä oli ”syvällä oleva samanmielisyys”. Oppilaan perspektiivistä, omia henkilökohtaisia oppimispäiväkirjojakin lähteenäni käyttäen vaikuttaisi siltä, että heitä kolmea, kuten myös Ana Chumachenkoa, yhdisti ainakin (a) laadukkaan soiton arvostaminen, (b) tekniikan tekeminen itselleen helpoksi ja luontevaksi työskentelemällä aktiivisesti ja älykkäästi sekä riittävästi, (c) luonnollisuus musiikin tekemisessäkin, musiikin hengen kunnioittaminen ja tarpeettoman itsetehostuksen välttäminen (ks. liite 5).

Olin itse Viuluakatemia oppilas koko Suomen Kulttuurirahaston rahoittaman jakson ajan vuosina 2009–2015. Koen, oppilaiden suuren enemmistön tavoin, sen olleen kehittymiselleni ratkaiseva vaihe ja avanneen uusia ikkunoita viulunsoittoon ja musiikkiin. Muistelen aikaani Viuluakatemiassa lämmöllä ja kiitollisena. Harras toiveeni on, että yhä uudet sukupolvet saisivat samanlaisen kokemuksen kuin mikä meillä oli.

LÄHTEET

Arjas, P., Hirvonen, A. & Nikkanen H. (2013). Esiintyminen ja kilpaileminen pedagogisina kysymyksinä. Teoksessa M-L. Juntunen, H. Nikkanen & H. Westerlund (toim.) Musiikkikasvattaja – Kohti reflektiivistä käytäntöä. Jyväskylä: PS-kustannus, 225–244.

Gross, Miraca U. M. (2003). Exceptionally Gifted Children. Oxfordshire: Routledge

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2001). Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Huida, J. Satakunnan kansa. (2017). ”Viime kesänä viulisti Elina Vähälä soitti 40 eri teosta, tämä kesä on kevyempi”. Saatavilla www-muodossa:

<https://www.satakunnankansa.fi/a/200296021> (haettu 09.05.2020)

Hyry-Beihammer, E. K., Joukamo-Ampuja, E., Juntunen, M-L., Kymäläinen, H. & Leppänen, T. (2013). Instrumenttiopettaja oppilaan kokonaisvaltaisen muusikkouden kehittäjänä. Teoksessa M-L. Juntunen, H. Nikkanen & H. Westerlund (toim.) Musiikkikasvattaja – Kohti reflektiivistä käytäntöä. Jyväskylä: PS-kustannus, 150–182.

Jaakkola, T. Sääkslahti, A. & Liukkonen, J. (2009). Liikunnallinen lahjakkuus koulun näkökulmasta. Opetushallitus. Saatavilla www-muodossa:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/181732_2aliikunnallinen_lahjakkuus_koulun_nakokulmasta.pdf (haettu 09.05.2020)

Kalakovski, V. (2009). Psykologia, 44 (02), 82–83.

Koski, E. (2015). ”Yhtäläillä lahjakkaat oppilaat tarvitsevat opettajaa siinä.”
Luokanopettajien käsityksiä lahjakkaista oppilaista ja lahjakkaiden oppilaiden
opettamisesta. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
Opettajankoulutuslaitos. Saatavilla www-muodossa:
[https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/45225/URN:NBN:fi:jyu-
201502021238.pdf?sequence=1](https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/45225/URN:NBN:fi:jyu-201502021238.pdf?sequence=1) (haettu 10.05.2020)

Laine, M. (2012). Älyllisesti lahjakkaiden oppilaiden kokemukset peruskoulussa
saadusta tuesta. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto. Rauman yksikkö.
Opettajankoulutuslaitos. Saatavilla www-muodossa:
http://www.mensa.fi/files/Gradu_MarikaLaine.pdf (haettu 10.05.2020)

Laine, S. (2016). Finnish elementary school teachers' perspectives on gifted education.
Tutkimusraportti. Helsingin yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Helsinki: Yliopistopaino
Unigrafia. Saatavilla www-muodossa:
[https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/168133/Finnishe.pdf?sequence=1&isAll
owed=y](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/168133/Finnishe.pdf?sequence=1&isAllowed=y) (haettu 10.05.2020)

Lampila, H-I. Helsingin Sanomat. (2009). ”Viuluakatemian koesoitoissa oli korkea
taso”. Saatavilla www-muodossa: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000004652819.html>
(haettu 09.05.2020)

Lampila, H-I. Helsingin Sanomat. (1996). ””Suomessa tottuu tekemään paljon työtä`
Kuhmon suosikkiviulisti Pavel Vernikov soittaa ensi kertaa Tapiola Sinfoniettan
solistina”. Saatavilla www-muodossa: [https://www.hs.fi/kulttuuri/art-
2000003521304.html](https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000003521304.html) (haettu 09.05.2020)

Lehto, S. (2017). Opetuksen eriyttäminen yläkoulun liikuntatunneilla: Liikunnanopettajan sekä motorisesti heikon ja passiivisesti toimintaan osallistuvan oppilaan näkemyksiä. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteellinen tiedekunta. Saatavilla www-muodossa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/52998/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201702081397.pdf?sequence=1> (haettu 10.05.2020)

Linna, T. (2015). Tie huippuvoimistelijaksi. Lahjakkuuden vaikutukset voimistelijan elämänkaareen. Narratiivinen elämäkerrallinen tapaustutkimus lahjakkaista naistelinevoimisteliijoista. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Saatavilla www-muodossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201508133534> (haettu 10.05.2020)

Loikkanen, M. Savonmaa. (2009). ”Viuluakatemia Savonlinnaan”. Saatavilla www-muodossa: <https://savonmaa.fi/article/viuluakatemia-savonlinnaan/> (haettu 09.05.2020)

Lähtie, M. (2013). Vuonna 1995 syntyneiden jalkapallon maajoukkuepelaajien lahjakkuuden arviointi kuntotekijöiden sekä harjoitus- ja perhetaustan pohjalta. Liikuntapedagogiikan pro gradu- tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Liikuntakasvatuksen laitos. Saatavilla www-muodossa: <https://www.urheilututkimukset.fi/web/julkaisut/6848/> (haettu 10.05.2020)

Maijala, P. P. (2003). Muusikon matka huipulle – tutkimus soittamisen eksperttiydestä. *Psykologia* 06/03 (38), 402–406.

Mikkonen, M. (2013). Luokanopettajien käsityksiä lahjakkaista ja lahjakkaiden opettamisesta. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö. Saatavilla www-muodossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-201504021215> (haettu 10.05.2020)

Ollikainen, J. (1992). Persoonallisuuden piirteiden sekä lahjakkuustyyppien eroavuuksia normaali- ja musiikkiluokkien oppilailta. Sivulaudatututkimus. Jyväskylän yliopisto. Saatavilla www-muodossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ELE-2496826> (haettu 10.05.2020)

Partti, H., Westerlund, H. & Björk, C. (2013). Oppimiskäsitykset reflektiivisen musiikkikasvattajan toiminnan ohjaajina. Teoksessa M-L. Juntunen, H. Nikkanen & H. Westerlund (toim.) Musiikkikasvattaja – Kohti reflektiivistä käytäntöä. Jyväskylä: PS-kustannus, 54–70.

Rönkkö, P. & Suokko, F. (2009). Voimistelulahjakkuus, sen etsintä ja tukeminen. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteiden laitos. Saatavilla www-muodossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-200911124406> (haettu 10.05.2020)

Ruokonen, I. (2002). Lasten musiikillisen ja luovan lahjakkuuden tunnistamiseen ja arviointiin liittyviä teoreettisia näkökohtia. Teoksessa V. Meisalo (toim.) Aineenopettajankoulutuksen ja tutkimus. Helsingin yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Saatavilla www-muodossa: <https://www.edu.helsinki.fi/malu/tutkimus/adsymposium/artikkelit/TT%20Ruokonen.pdf> (haettu 10.05.2020)

Suomen taitoluisteluliitto. Nuorten maajoukkue ja projektiryhmä. Saatavilla www-muodossa: <https://www.stll.fi/maajoukkue/nuorten-maajoukkue/> (haettu 09.05.2020)

Tiikkaja, S. Helsingin Sanomat. (2015). ”Kuopion viulukilpailu vei voittaja Tami Pohjolalta yönet viikoksi”. Saatavilla www-muodossa: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002791865.html> (haettu 09.05.2020)

Toivanen, R. (2012) Lahjakas oppilas koulussa – tapaustutkimus matematiikan opetuksesta salamamenetelmällä. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Saatavilla www-muodossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201202171209> (haettu 10.05.2020)

Uusikylä, K. (1998). Pedagogisen lahjakkuuden ulottuvuuksia. 1998. Kasvatus 29 (2), 190–200. Saatavilla www-muodossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ELE-1374124> (haettu 10.05.2020)

Uusikylä, K. (2020). Lahjakkuus. Jyväskylä: PS-kustannus. Saatavilla www-muodossa: <https://www.ellibslibrary.com/fi/book/9789524519588> (haettu 11.05.2020)

Vartiainen, L. (2007). Mitä musiikkiopistojen pääsykokeissa testataan? Tutkimus Helsingissä sijaitsevien SML:n liittoon kuuluvien musiikkiopistojen pääsykokeista. Opinnäytetyö. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. Saatavilla www-muodossa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/11967/stadia-1178180915-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (haettu 10.05.2020)

WHO. World Health Organization. Naming the coronavirus disease (COVID-19) and the virus that causes it. Saatavilla www-muodossa: [https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it) (haettu 25.05.2020)

Åström, A. (2016). Viulunsoiton alkeisopetuksen menetelmät: toimintatutkimus Colourstrings- ja Suzuki- metodien sekä venäläisen viulukoulun soveltuvuudesta eri temperamentteihin. Taiteilijakoulutuksen tohtorintutkimuksen kirjallinen työ. Helsinki: Taideyliopiston Sibelius-Akatemia. Saatavilla www-muodossa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-329-030-3> (haettu 10.05.2020)

Liite 1 Asiantuntijahaastattelun kysymykset

Asiantuntijahaastattelun kysymykset

Teen tutkielman vuosina 2009–2015 Päivölässä toimineesta Viuluakatemiasta. Kun kysymyksissäni puhun Viuluakatemiasta, viittaa noihin vuosiin. Vastauksissanne voitte tietysti viitata myös myöhempään toimintaan, toivoisin kuitenkin, että täsmentäisitte mikäli jokin vastaus ei viittaa Päivölässä toimineeseen Viuluakatemiaan.

Opetusfilosofia

1. Millaiset ovat Viuluakatemian periaatteet ja opetusfilosofia?
2. Millainen toimintamalli Viuluakatemiaan vakiintui?
3. Mitä eroja oli Viuluakatemian ja Kuhmon viulukoulun välillä?
4. Miten opetus Viuluakatemiassa muokkaantui vuosina 2009–2015? Jos muutoksia oli, tehtiinkö ne tarkoituksella? Jos, niin mistä syystä?
5. Mitä mahdollisesti muuttaisitte tai tekisitte toisin, jos Viuluakatemia aloittaisi toimintansa nyt?
6. Toimiko Viuluakatemia vuosina 2009–2015 niin kuin perustaessa ajattelitte sen tulevan toimimaan?
7. Millä tavalla Viuluakatemia on vaikuttanut teihin opettajina?

Oppimisympäristö

8. Missä kurssit järjestettiin? Kuvatkaa kurssien järjestämispaikkaa ja sen valintaan johtanutta prosessia.
9. Miten yhteistyö muiden Viuluakatemian opettajien kanssa sujui?
10. Kuinka Ilja Grubert valikoitui kurssien kolmanneksi opettajaksi?
11. Vastasiko oppilaiden kehitys oletuksianne?
12. Mitkä ovat olleet suurimmat hyödyt Viuluakatemiasta oppilaalle?
13. Millainen oppilas saa eniten irti Viuluakatemiasta?
14. Mikä olisi ihanteellinen ikä tai kehitysvaihe osallistua Viuluakatemiaan?
15. Minkälaisia ominaisuuksia vaaditaan yleisesti hyvältä viulunsoiton opiskelijalta?
16. Ensimmäisessä koesoitossa valtaosa valituista oli poikia, kun taas musiikkioppilaitoksissa valtaosa viuluoppilaista on tyttöjä. Mistä arvelette tämän eron johtuvan?
17. Ensimmäisessä koesoitossa Viuluakatemiaan perustettiin myös 6–9-vuotiaiden valmennusryhmä. Kuvaillkaa sen toimintaa. Vastasiko se odotuksianne?
18. Millä tavalla Viuluakatemia eroaa yhtäältä musiikkiopisto-opetuksesta, toisaalta mestarikurssiopetuksesta?
19. Parhaat positiiviset yllätykset Viuluakatemiassa?
20. Ikävimmät yllätykset Viuluakatemiassa?

Yhteistyö

21. Mitä odotitte Viuluakatemiaan osallistuvan soittajan omalta (musiikkiopiston) opettajalta? Miten oma opettaja tukisi parhaiten oppilaan kehitystä ja hänen osallistumistaan Viuluakatemiaan?
22. Mitä odotitte oppilaan vanhemmilta?
23. Keiden muiden tahojen kanssa olitte yhteistyössä?

Tulevaisuus

24. Oliko ajassamme vuonna 2009 jotain sellaista, joka teki Viuluakatemian perustamisen erityisen tärkeäksi? Tarvitaanko Viuluakatemian kaltaista instituutiota tulevaisuudessa?
25. Miten uudistaisitte suomalaista musiikkiopistojärjestelmää?
26. Mitä neuvoja antaisitte ihmiselle, joka haluaisi perustaa Viuluakatemian kaltaisen instituution?
27. Mitä neuvoja antaisitte henkilölle ja hänen perheelleen, joka saapuu oppilaaksi Viuluakatemiaan tai vastaavaan instituutioon?

Liite 2 Oppilaiden sähköpostihaastattelun kysymykset

Oppilaiden sähköpostihaastattelun kysymykset

Yhteistyö

1. Miten oma(t) musiikkioppilaitoksen opettajasi suhtautuivat Viuluakatemiaan? Koitko, että yhteistyö Viuluakatemian ja oman opettajiesi kanssa sujui saumattomasti, vai oliko opettajilla ristiriitoja. Miten opettajan pitäisi mielestäsi suhtautua Viuluakatemiaan ja miten yhteistyön mielestäsi pitäisi sujua oman opettajan ja Viuluakatemian opettajien välillä?
2. Miten vanhempasi suhtautuivat Viuluakatemiaan? Miten yhteistyö kodin ja Viuluakatemian välillä sujui? Miten sen mielestäsi pitäisi sujua?
3. Miten oma koulusi tai oma musiikkioppilaitoksesi suhtautuivat Viuluakatemiaan?
4. Miten muut elämäsi vaikuttaneet tahot suhtautuivat Viuluakatemiaan?

Toimintamalli

5. Miten opetus Viuluakatemiassa muokkaantui vuosina 2009-2015? Jos muutoksia oli, piditkö niistä?
6. Mitä mahdollisesti muuttaisitte tai tekisitte oppilaana toisin, jos Viuluakatemia aloittaisi toimintansa nyt?
7. Millä tavalla Viuluakatemia on vaikuttanut teihin viulistina?

Oppimisympäristö

8. Mitä mieltä olit kurssipaikasta?
9. Oliko Viuluakatemia sellainen kuin sen ajattelit sen olevan ennen sinne pääsyäsi?
10. Millaiset olivat suhteesi Viuluakatemian opettajiin?
11. Parhaat positiiviset yllätykset Viuluakatemiassa?
12. Ikävimmät yllätykset Viuluakatemiassa?
13. Mitkä olivat suurimmat hyödyt Viuluakatemiasta?
14. Koitko muiden tuntien kuuntelun hyödylliseksi?
15. Mikä oli vaikeinta tai haasteellisinta Viuluakatemiassa?
16. Miten itse kehittäisit Viuluakatemian toimintaa, jos perustaisit vastaavan organisaation?
17. Millaisiksi kuvailisit oppilaiden keskinäisiä sosiaalisia suhteita ja yhteishenkeä?
18. Vaihteliko motivaatiosi vuosina 2009-2015? Oliko sinulla kriisejä, jolloin opiskelu Viuluakatemiassa olisi tuntunut raskaalta tai vaikealta? Oliko motivaatiosi toisaalta joskus poikkeuksellisen korkea? Mistä vaihtelu johtui?
19. Millä tavalla opiskelu Viuluakatemiassa eroaa yhtäältä musiikkiopisto-opetuksesta, toisaalta mestarikurssiopetuksesta?
20. Minkälaisia ominaisuuksia vaaditaan hyvältä viulunsoiton opiskelijalta?
21. Millainen oppilas saa mielestäsi eniten irti Viuluakatemiasta?
22. Mikä olisi optimi-ikä tai kehitysvaihe osallistua Viuluakatemiaan? Toivoisitko, että olisit ollut nuorempi tai vanhempi Viuluakatemian aloittaessa toimintansa?
23. Mitä vaaditaan Viuluakatemian tai vastaavan instituution opettajalta?
24. Mitä neuvoja antaisit ihmiselle, joka menee Viuluakatemiaan tai vastaavaan instituutioon oppilaaksi?

Liite 3 Suomen Kulttuurirahaston tiedote Viuluakatemialle myönnetystä apurahasta

Viuluakatemia kasvattaa luovaa tahtoa

Kuhmon Viulukoulun kuuluisat kasvatit Elina Vähälä ja Janne Malmivaara sitoutuvat viideksi vuodeksi mestarilliseen työhön: lahjakkaiden nuorten viulistien opetukseen. Viuluakatemia jatkaa Savonlinnassa kuhmolaisia perinteitä. Lahjakkuudet hioutuvat timanteiksi.

Kuhmon Viulukoulu (1987-1992) syntyi Kuhmon Kamarimusiikkijuhlien taiteellisen johtajan **Seppo Kimasen** aloitteesta vakavaan tarpeeseen. Tuolloin opiskelijan oli lähdettävä ulkomaille saadakseen laadukasta täydentävää opetusta.

- Kotimaan jättäminen hyvin nuorena ilman vanhempia ja muuta tukiverkostoa on raskasta. Moni joutuu kantamaan liian paljon vastuuta liian aikaisin, viulutaiteilija **Elina Vähälä** sanoo. Hän oli Viulukoulun alkaessa 11-vuotias.

Viulukoulu täydensi Sibelius-Akatemian ja muiden musiikkioppilaitosten opetusta. Sen toimintamalli oli ainutlaatuinen: lahjakkaat lapset ja nuoret saivat asua kotona, jatkaa opintojaan omassa musiikkikoulussaan ja samalla opiskella viisi vuotta tiiviissä jaksossa kansainvälisten huippuopettajien johdolla. Viulukoulu antoi virikkeitä myös heidän vakituisille opettajilleen. Opetus oli oppilaille täysihoidokustannuksia lukuun ottamatta ilmaista. Suomen Kulttuurirahasto oli yksi hankkeen tukijoista. Tulokset olivat huikeita: oppilaista on kasvanut kansainvälistä uraa tekeviä taiteilijoita, konserttimestareita ja merkittävien musiikkikoulujen opettajia.

- Tilanne on Suomessa tänään samanlainen kuin 1980-luvun lopulla. Ammattiopiskelijoiden yleistaso on laskenut viime vuosina. Korkeakouluopintoja aloittavien viulistien perustekniikassa on usein huomattavia puutteita. Niiden korjaaminen aikuisena on vaikeaa, jopa myöhäistä, viulutaiteilija ja Sibelius-Akatemian viulunsoiton lehtori **Janne Malmivaara** sanoo.

Kuhmossa virheitä ja maneereita karsivat venäläiset professorit, huippuviulistit **Zinaida Gilels, Ilja Grubert** ja **Pavel Vernikov**. Innostavalla henkilökohtaisella opetuksellaan he antoivat oppilaille roimasti etumatkaa muihin. Kannuksensa hankkineet Viulukoulun kasvatit Elina Vähälä ja Janne Malmivaara haluavat nyt jakaa osaamistaan seuraavalle viulistisukupolvelle kuhmolaisen esikuvan mukaan. Viuluakatemian vierailevaksi pedagogiksi tulee Münchenin musiikkikorkeakoulun professori **Ana Chumachenco**, joka on kouluttanut useita kansainvälisen tason huippuviulisteja.

Suomen Kulttuurirahasto myönsi Vähälälle ja Malmivaaralle tämän vuoden suurimman yksittäisen apurahan, 240 000 euroa, Viuluakatemian perustamiseen ja toimintaan.

Koesoitto paljastaa palavan halun

Viuluakatemia toimii Savonlinnan musiikkiopiston tiloissa. Savonlinnan Musiikkiakatemia antaa pitkän tähtäimen mestarikurssiopetukseen hallinnollista apua. Viuluakatemian sihteeriksi on lupautunut kokenut viulunsoiton opettaja **Airi Koivukoski** Kotkan-seudun musiikkiopistosta.

Koesoitot järjestetään Savonlinnassa 24.4. ja Helsingissä 4.5. Niiden perusteella Viuluakatemiaan valitaan toistakymmentä 9-18-vuotiasta viulistia.

- Koesoitossa nähdään soittajan iän ja tason suhde, kypsyytys vaatimaan koulutukseen sekä viulustiset ominaisuudet. Ote ja katse kertovat, onko hän sinut soittimen kanssa. Olennaista on palava halu huippuammattilaiseksi, ja se näkyy. Meidän opetuskeskityksen on hyödytettävä opiskelijaa ja täydennettävä hänen perusopintojaan, Malmivaara korostaa.

Oppilaiden vakituiset opettajat ovat tervetulleita Viuluakatemiassa.

- Viulukoulussa edistymiseni muuttui heti vauhdikkaammaksi. Soittoläksyt vaikeutuivat ja kappaleet oli opeteltava nopeammin ulkoa. Opettajani **Pertti Sutinen** tuli kanssani Kuhmoon, seurasi opetusta ja teki yhteistyötä venäläisten pedagogien kanssa koko viiden vuoden ajan. Hänen suhtautumisensa Viulukouluun oli täydellistä, Vähälä kiittää.

- Emme vie opettajilta heidän huippuoppilaitaan, vaan teemme yhteistyötä. Viuluakatemiassa opettajatkin voivat oppia uutta.

Viuluakatemia edistää myös alueellista tasa-arvoa, kun lahjakkaat nuoret asuinpaikasta riippumatta saavat mahdollisuuden työskennellä etevien opettajien kanssa. Jo toisena vuonna oppilaat pääsevät esiintymään. Se vahvistaa itseluottamusta ja auttaa voittamaan jännityksen.

Ensimmäinen opetusjakso pidetään 29.10.-1.11.2009. Tuolloin paikalla ovat kaikki kolme opettajaa. Vuoden opetusjaksoista kolme on nelipäiväisiä, kesän jakso kestää viikon. Periodiopiskelu kasvattaa itsenäiseen työskentelyyn. Opetus on ilmaista, oppilas maksaa itse vain matka- ja majoituskustannukset.

Vanhempien laji: kannustus

Vanhemmat toimivat pikku viulistin henkisenä selkärankana. Heidän on houkuteltava lapsi harjoittelemaan.

- On tärkeää, että soittoläksyjen tekoa valvotaan. Tässä asiassa nipottaminen on suotavaa. Koululaisen on opittava ottamaan vastuu opiskelusta ja hoitamaan siihen kuuluvat tehtävät. Kyllä häneltä saa vaatia sitä. Soittoläksyistä laistamiseen on helppo keksiä hyviä selityksiä. Syttymistä ei tapahdu, ellei sitä edellytetä. Opiskeluympäristön on oltava turvallinen ja riittävän haastava, Malmivaara sanoo.

- Vanhempien tehtävä on kehua ja kannustaa, mutta heidän ei pidä puuttua opetukseen eikä antaa lapselle konsertin jälkeen kritiikkiä. Vain lempeää rohkaisua.

Vähälä muistuttaa, että kun lapsi oppii keskittyneen työnteon, koulukin menee hyvin.

- Kun lahjoja ja intoa riittää, palkinnoksi tulee oppimisen ja työn ilo. Viuluakatemiassa autamme lasta ja nuorta oivaltamaan, mitä tarkoittaa työntekeä ja ammattimuusikon työ.

Mestaruuteen ei oikotietä

- Elämme tehotuotantoa. Näyttöjä ja muodollinen pätevyys on saatava nopeasti. Lasten musiikkikoulutus ei ole muodikasta, sillä se vaatii pitkäjänteisyyttä. Maisteriputki ja muut alan

ilmiöt vievät oravanpyörään. Nyt tärkeintä on tutkintojen määrä, ei sisältö, Janne Malmivaara näkee.

- Viulu on vaikea soitin ja suuri instrumenttiryhmä, mutta sen huippuopetusta on Suomessa saatavilla vain parilla paikkakunnalla. Sibelius-Akatemian nuorisokoulutukseen voidaan ottaa vuosittain vain 1-3 oppilasta, vaikka lahjakkaita pyrkijöitä on paljon enemmän. Musiikkiopistot eri puolilla maata joutuvat vähentämään opetuksen määrää. Niinpä oppilaat eivät voi edistyä kansainväliselle tasolle. Sibelius-Akatemia voisi maan korkeimpana musiikkioppilaitoksena toimia majakkana ja esimerkkinä, pitää klassisen musiikin arvot kunniaassa. Ne kantavat läpi vaikeidenkin aikojen.

Suomea pidetään musiikin ihmemaana, joka kasvattaa kapellimestareita ja solisteja maailman huipulle.

- Paistattelemme tämän maineen valossa ja supistamme samaan aikaan toimintaa ihmeiden syntysijoilta: musiikkioppilaitoksista. Suomen musiikkikoulutuksesta päättävät ihmiset, joilla ei ole kosketusta taiteen ytimeen. Alalla on paljon sananhelinää ja uudistusta uudistuksen vuoksi. Oppilaitokset yrittävät pysyä pinnalla halpahintaisilla keinoilla. Ammattikorkeakoulut saavat valtionapua opiskelijoiden määrän mukaan, Sibelius-Akatemia suoritettujen tutkintojen mukaan. Me yritämme Viuluakatemiassa luoda vastapainoa tälle tehtailulle, Malmivaara lupaa.

Elina Vähälä muistuttaa, että alalle ei pääse oikotietä. Kasvu ammattiin kestää kauan, jokainen soittaja kypsyy eri tahtiin.

- Lahjakas nuori tarvitsee huomiota, kannustusta ja ohjausta. Muusikon ammattitaito siirtyy edelleen mestarilta kisällille. Se on ainoa tie menestykseen. Haluamme tarjota nuorille edellytykset päästä tasolle, jossa he voivat itse valita omimman muusikkouden lajinsa. Olemme kiitollisia siitä, että Suomen Kulttuurirahasto haluaa vahvistaa kanssamme tulevien vuosikymmenien viulutaiteen tasoa ja mahdollistaa Viuluakatemian toiminnan.

Mus. maisteri Janne Malmivaara ja mus. maisteri Elina Vähälä-Gothi saivat 27.2.2009 Mirjam ja Hans Helinin rahastosta 240 000 euron apurahan Viulukoulun perustamiseen ja toimintaan.

Teksti: Mariitta Hämäläinen

Liite 4 – Käytännön ohjeita opiskelijoille (jaettu syksyllä 2010)

VIULUAKATEMIA

Käytännön ohjeita

Opiskelijoilta edellytetään aktiivista ja ahkeraa mukanaoloa ja tietenkin kokoaikaista läsnäoloa. Viuluakatemiaan hyväksytyksi tuleminen ei edellytä ilman muuta koko opetuskauden opiskeluoikeutta vaan sitä voidaan arvioida tarvittaessa kesken kauden.

Toisten tuntien kuuntelu on tärkeä osa viuluakatemiaa. Kuuntelemaan mennään mieluummin oppilaan vaihtuessa mahdollisimman vähin häiriöin. Joskus voidaan rauhoittaa tunnit vain oppilaan ja opettajan väliseksi, niistä ilmoitetaan erikseen. Ulkopuolisten mahdollisuudesta kuunnella tunteja sovitaan aina erikseen (omat opettajat ja vanhemmat eivät ole ulkopuolisia). Kuuntelijat antavat aina täydellisen työrauhan opettajalle ja oppilaalle ja istuvat mieluiten luokan takaosassa. Viuluakatemia ei ole "normaali" musiikkileiri vaan monipäiväinen mestarikurssi, jonne tullaan hyvin valmistautuneena. Kunnioitetaan myös toisten harjoittelurauhaa ja yönen riittävyttä. Hoidetaan sekä ystävyyssuhteet että ulkoilu. Toisten huoneissa ei olla klo 22 jälkeen, harjoitusaika loppuu klo 22 ja hiljaisuus majoitusrakennuksessa on viimeistään klo 22.30.

Opetus on ilmaista eli jokainen saa jokaiselle kurssikerralle usean sadan euron arvoisen opiskelustipendin. Majoituksesta ja ruokailuista vastaa jokainen itse. Maksut hoidetaan suoraan Virkistyskotin Päivölälle kulloinkin ilmoitettujen hintojen mukaisesti. Maksu on aina koko kurssista, siitä ei vähennetä tilapäisesti väliin jätettyjä aterioita.

Ota mukaan henkilökohtaisten tarvikkeiden lisäksi nuottiteline, säestysnuotit, kappaleista kopiot opettajille (mukana joka tunnilla). Pidä "läksyviikko" mukana ja kirjoita muistiin mielestäsi tärkeimmät harjoiteltavat asiat ja kertalle niitä. Opettajat voivat kirjoittaa myös tärkeimmät asiat ja ohjelmistoa viikkoihin.

Majoitustiloissa noudatetaan talon henkilökunnan toiveita, huoneet pidetään siisteinä tai ainakin jätetään siisteiksi. Jos joku tarvitsee vielä lisää ruokaa, perunalastut voi jättää kotona nautittavaksi. Sisäkenkiä käytetään molemmissa taloissa. Ruokailuihin saavutaan ilmoitettuun aikaan, poikkeuksena on soittonunnin aiheuttama viivytys.

Seuraavat sovitut kurssit

2010: 9-12.12.

2011: 3-6.3. 17-23.6. 27-30.10. (ei 20-23.10) 8-11.12.

2012: 1-4.3.

Liite 5 Henkilökohtaisten oppimispäiväkirjojeni merkintöjä

27.3.2010

Chumachenko, oppilas X

Pitää harjoitella, jotta yleisö ajattelee: ”How does she do it.”

Kaikki tekniikka tulee jousitekniikan myötä.

Älä tyydy välineisiin, jotka sinulla jo on, vaan kasvata niitä musiikin vaatimuksiin

Harjoittele vibratoa tersseillä, myöhemmin vekseleillä

Kun otat viulun, käsi tietää, miten sen täytyy tehdä

Pyritään voimaan ja rentouteen

Harjoittele kaksoisääniä aina vähintään neljän kaarella, koska käsi toimii eri tavalla siten

On tärkeää harjoitella kaksoisääniä, koska siten saat sormet itsenäisiksi ja vakaiksi. On tärkeää soittaa kaksoisääniä edestakaisin.

Jousen paikan ratkaiseminen ratkaisee jo 50% ongelmista

Etydeistä otetaan tekniikka kappaleisiin: Jos treenaa ja toistaa kappaleita liikaa, musiikki kuolee.

Kun lapset ovat pieniä, opettaja puhuu vartalolle, sitten vasta päälle.

Ensimmäinen soitin on vartalo. Kun soittaa kropalla, sointi on kaunis

Harjoitellessa ratkaisu on eritellä ongelmat ja työskennellä

”not to play, well to play also, but to *work*”.

”Nowadays too much out, too little inside,” kritisoi liiallista heilumista. “Superficial way of making music. Only for the eyes.”

Yleisölle ei pidä antaa, mitä se haluaa, vaan sitä pitää myös sivistää: ”Who is educating the public? The artist.”

Bachin soittaminen pitää aloittaa mahdollisimman aikaisin. Sonaatit ja partitat ovat hyviä erilaisiin asioihin 15–16-vuotiaaksi mennessä kaikki Bachin sonaatit ja partitat pitää olla käytyinä läpi, (ei tarvitse jokaista osaa vielä silloin)

Beethovenin sonaatin täytyy olla 100% organisoitu. Ensin kuri, sitten voi päästää irti. Lopuksi ajattelet vain fraseerausta, ”body organizes”.

Treenaa spiccattoa kielellä. Kuin sekoittaisi majoneesia.

Ei pitäisi tuntea eroa 1. ja 10. aseman välillä. Sama asia. Kun harjoittelee, pitää tuntua yhtä rennolta kuin silloin, kun menee bileisiin

28.10.2010

Vähälä, Oppilas X:

Saint Saens konsertto no. 3,

”Ota terapeutin lähestymistapa, että asiat tulevat mukavaksi.”

Tiivistys tunnin päätteeksi: 1) Mukavuus 2) Fleschiä.

Tarantella:

Järjestele jousenkäyttö

”Keksi erilaisia tapoja harjoitella.

Keksi harjoitussysteemejä. Tee siitä vaikeaa, jotta se olis helppoa.”

Malmivaara, oppilas X:

”Nyt semmosta kuutta tuntia päivässä sais olla. Sit on kivaa.”

”Soitat sitten kuinka hiljaa tahansa, viulun pitää soida vapaasti koko ajan.”

”Asteikkoja pitää soittaa kuin pikku kappaleita. Ei saa unohtaa kvaliteettia.”

”Kappaleessa voi keskittyä musiikkiin, kun ei tarvitse keskittyä jok’ ikiseen kaksoisääneen

Grubert, Oppilas X:

Bach: h-molli Sarabande ja double

”It’s beautiful to play simple

Kuin maalaus, yksityiskohtien kanssa pitää työskennellä. Esim. miten siirrytään ääneltä toiseen, vibrato äänestä ääneen. Ei pidä tyytyä siihen, miten se sattuu tulemaan, vaan pitää työstää.

Kaikki heiluvat nykyään. ”Muistan, kun se alkoi.” Viulistien uusi sukupolvi alkoi soittaa kuin merisairaat. Jos alkaa kertoa musiikkia keholla, menettää energiaa. Ei voi kuvitella Heifetzin tai Oistrakhin heiluvan.

”You are telling a story, you can’t be open”.

--

Grubert: "Fingering is not very succesful I am afraid"

Oppilas: "You say that I should change the fingering?"

Grubert: "I don't say you have to. I'm just saying that I would like you to try different options. You are already young adult, you need to *think*, you need to help with the fingerings."

